

Yarına bir 'değer' bırak

2010
TURİZM SEKTÖRÜ
MEHMET KEMAL DEDEMAN ÖZEL TEŞVİK ÖDÜLÜ

Mehmet Kemal Dedeman
Araştırma ve Geliştirme
Proje Yarışması

Mehmet Kemal Dedeman
Araştırma ve Geliştirme
Proje Yariřması

SEFERİHİSAR İLÇESİ TURİZM DESTİNASYON YÖNETİMİ İÇİN
YENİ BİR TURİZM VİZYONU, MODELİ VE KATALİZÖR ÖNERİSİ

TURİZM SEKTÖRÜ

MEHMET KEMAL DEDEMAN ÖZEL TEşVİK ÖDÜLÜ

HAZIRLAYANLAR

PINAR GÖKBAYRAK

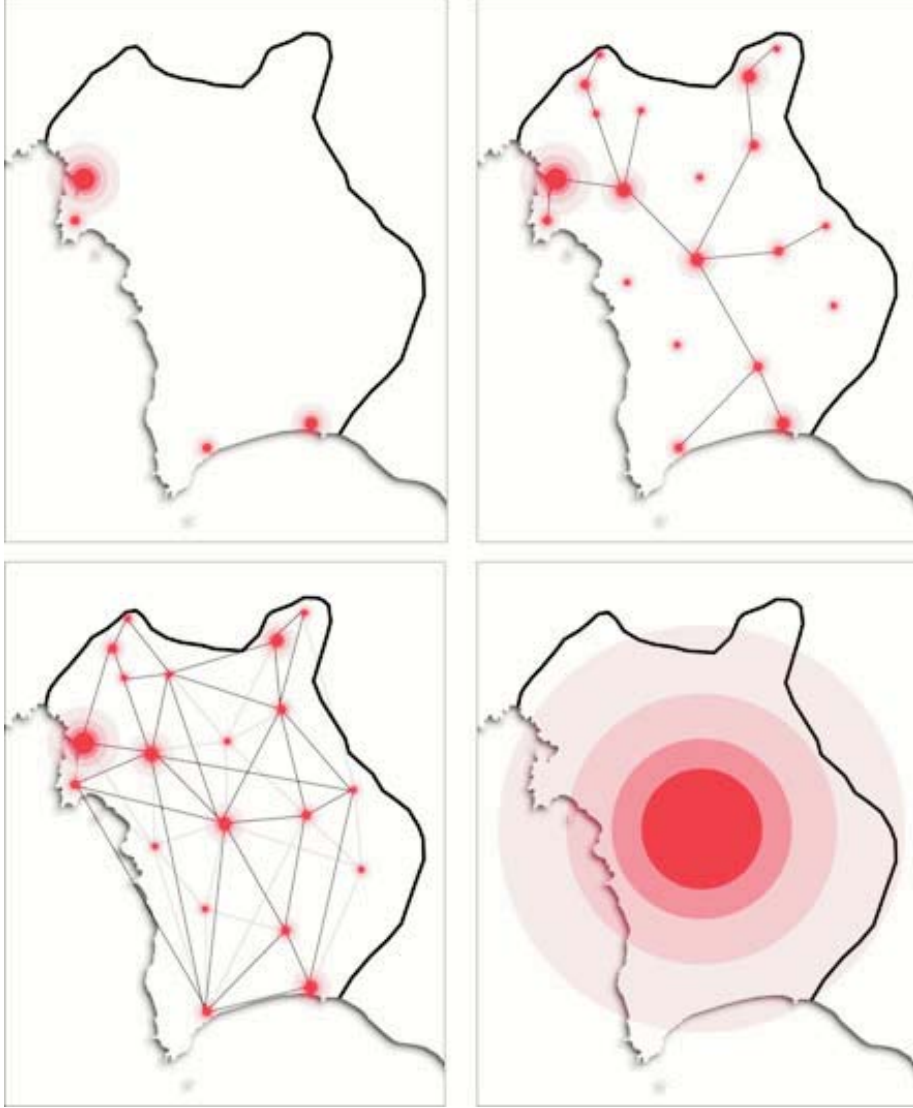
ALİ ERAY

BURÇİN YILDIRIM

DENİZ ERDEM

Mehmet Kemal Dedeman
Araştırma ve Geliştirme
Proje Yarışması

SEFERİHİSAR İLÇESİ TURİZM DESTİNASYON YÖNETİMİ İÇİN
YENİ BİR TURİZM VİZYONU, MODELİ VE KATALİZÖR ÖNERİSİ

ÖZET

Bu çalışmada, yerel kalkınma prensibini temel alan, yerel halkın katılımı ve sosyo-ekonomik faydası doğrultusunda, doğal ve kültürel kaynakların korunarak kullanılması- nı teşvik eden alternatif bir turizm destinasyon yönetim modeli sunulmuştur. Çalışma alanı olarak halihazırdaki sürdürülebilir ekoturizm girişimleri ve Cittaslow hareketini bir politika olarak benimsemesi nedeniyle, İzmir'in Seferihisar ilçesi seçilmiştir.

Çalışmada Seferihisar'ın turizm kaynaklarının çok yönlü kullanımını teşvik edilecek ve ilçe merkezindeki turizm yatırımlarını kademeli olarak belirlenecek rotalar ile ilçe gene- line yayacak şekilde kurgulanacak bir ilişkiler ağı ile bütüncül tasarım ve yönetim be- nimsemiştir. Bu doğrultuda, Seferihisar turizmi için yeni bir vizyon, bu vizyonun şekil- lenebileceği yeni bir model ve başarının sağlanmasını hızlandıracak katalizör konu- munda mimari mekânlar ve alternatif rotalar önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Destinasyon Yönetimi, Seferihisar, İzmir, bütüncül tasarım, alternatif turizm rotaları, ekoturizm, yerel kalkınma, mimari imge

ÖNSÖZ

Günümüzde, ekonomik, siyasi, kültürel ve teknolojik değişimlere paralel olarak, turizm tüketim kalıplarında değişimler gözlenmektedir. Yerli ve yabancı turist ve ziyaretçiler çoktan tüketilen kitlesel turizm destinasyonlarının ardından, kendilerine alternatif deneyimler sunacak, kişisel ilgi alanları doğrultusunda daha özelleşmiş destinasyonlar peşindedir. Bu talepteki artış, turizm kavramını da dönüştürmektedir.

Çevre bilincinin artarak ön plana geçmesi, gerek alternatif turizm çeşitlerinin gelişiminde rol oynamış, gerekse pek çok destinasyonun yerel kalkınma prensibini temel alan bir gelişim modeli benimsemesine yol açmıştır. Mevcut gelişmeler, turizm destinasyonları için sürdürülebilir bir turizm modeli kurgulamaları için ön veriler olmakla birlikte, her destinasyon özgün kimliği ve potansiyelleri doğrultusunda, turizm kaynaklarını etkin kullanmanın yollarını tespit etmelidir. Bu doğrultuda turizm destinasyon yönetimi algısının da alternatif modellere açık olması yerinde olacaktır.

İzmir'in Seferihisar ilçesi, gerek yerel kalkınmayı temel alan Cittaslow hareketini bir politika olarak benimsemesi, gerek sahip olduğu doğal ve kültürel kaynaklarının çeşitliliği, gerekse bugüne kadar "keşfedilmemiş" kimliğiyle alternatif bir turizm destinasyon modeli için çalışma alanı olarak belirlenmiştir.

Bu çalışma* ile, Seferihisar turizmi için yeni bir vizyon, bu vizyonun şekillenebileceği yeni bir model ve başarının sağlanmasını hızlandıracak katalizör konumunda mimari mekânlar önerilmektedir.

* Bu çalışma için, 2008 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesinin açtığı "Urla - Çeşme – Karaburun Yarımadası Ulusal Fikir Yarışması"na sunulan, mimari ekip Pınar Gökbayrak, Ali Eray, Burçin Yıldırım, şehir plancısı Can Okman, peyzaj mimarı Mehmet Yunus Rona, ziraat mühendisi Önder Yılmaz ile birlikte hazırlanan rapor bir başlangıç noktası olmuştur. Ancak şu anda sunulan çalışma, Seferihisar üzerine yoğunlaşmakta, turizm destinasyon yönetimi konusunda Seferihisar'a özgü öneriler getirmektedir.

İÇİNDEKİLER

Tablo Listesi	4
Şekil Listesi	4
1. Giriş	5
2. Seferihisar	6
a. Genel Özellikleri	6
b. Seferihisar ve Cittaslow Hareketi	8
c. Seferihisar'ın Sorun ve Potansiyelleri	11
3. Vizyon-Amaç-Strateji	16
a. Vizyon	16
b. Amaç	16
c. Temel Stratejiler	16
4. Yaklaşım Modeli: Turistik destinasyonun ilişkiler ağı içerisinde tanımlanması	18
a. Yaklaşım Modeli – Bütüncül Model	19
b. Bütüncül Bir Ağ Tanımlayacak Alternatif Rotalar	21
c. Rotalar için Olası Yeni Destinasyonlar	22
5. Katalizör olarak Mimari Bir İmge	25
a. Fonksiyonlar	29
b. Yerleşim Noktaları	31
c. Yeni Bir İlişki Ağı	34
6. Organizasyon Modeli	36
7. Sonuç	39
Kaynaklar	41

TABLO LİSTESİ

Tablo.1 İzmir ilçeleri için turizm verileri	8
---	---

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil.1 Seferihisar'ın İzmir içerisindeki yeri	6
Şekil.2 Seferihisar Sığacık'tan bir görünüm	7
Şekil.3 Cittaslow hareketi logosu	9
Şekil.4 Seferihisar haritasında ilçe merkezi ve Sığacık.....	11
Şekil.5 İkinci konut alanları	11
Şekil.6 Teos antik kentinden görünüm	13
Şekil.7 Seferihisar'a özgü tarım ürünleri, mandalina, zeytin, üzüm ve enginar	14
Şekil.8 Polarize bölge diyagramı.....	18
Şekil.9 Yer ve ilişkiler ağı diyagramı	19
Şekil.10 Seferihisar'da ilişkiler ağı kurulması	21
Şekil.11 Seferihisar için önerilen bazı turizm rotaları	23
Şekil.12 İzmir'in güçlü bir turizm destinasyonu olarak Seferihisar.....	24
Şekil.13 Seferihisar'da tekrar eden arketip ev formu	26
Şekil.14 Cittaslow logosunda görülen ev formu	27
Şekil.15 Ev formunun dönüştürülmesi	27
Şekil.16 Ev formu ile oluşturulan birim modül ve parçaları.....	28
Şekil.17 Birim modülün tekrarı ile oluşturulabilen formlar	28
Şekil.18 Küçük ölçekli uygulama önerisi	29
Şekil.19 Kule olarak kullanım önerisi	30
Şekil.20 Konaklama birimi olarak kullanım önerisi	31
Şekil.21 Sahil kenarına yerleşen konaklama birimi örneği.....	32
Şekil.22 Gözlem kulesi olarak kullanım.....	32
Şekil.23 Yol kenarında satış ve tanıtım amaçlı kullanım	33
Şekil.24 Gözlem kulesi ara katlarından görünüm.....	33
Şekil.25 Sahil kenarında çok amaçlı kullanım önerisi	34
Şekil.26 Katalizör yapılar ile kurulan ağ	34
Şekil.27 Organizasyon şeması	36

1. GİRİŞ

Günümüzün en hızlı büyüyen endüstrilerinden biri olarak turizmin ve turistik destinasyonların doğru yönetimi, turistik faaliyetlerin başarısı ve ekonomiye katkısının artışı için gerektiği gibi, turizmin olası olumsuz çevresel sonuçlarının azaltılması ve turistik destinasyonlarda yaşayan yerel halkın sosyal ve ekonomik durumları üzerinde turizmin yarattığı etkilerin kontrolü için de önemlidir.

Bilindiği üzere destinasyon yönetimi, çalışılan destinasyonun yerel özellikleri ve beklentileri ile doğrudan ilişkilidir. Turizmin sürdürülebilir olması için de, yerel ve bölgesel değerlerin farkında olarak geliştirilmesi ve bölgeye olan ilginin her dönem devamlılığının sağlanması gerekmektedir (Sezgin, Mete ve Karaman, Abdullah). Bu nedenle destinasyon yönetimi için önerilen vizyon, model ve yürütme biçiminin yere özgü olması şarttır.

Bu bakış açısıyla bu çalışma için, son yıllarda Cittaslow (yavaş/sakin şehir) hareketi ile ilgili öncü projeleri ile dikkat çekerek basında sıkça yer alan ve söz konusu çalışması ile, bu çalışmada önerilecek destinasyon yönetimi projeksiyonu ile paralel bir vizyona sahip olan, İzmir'in Seferihisar ilçesi seçilmiştir. Yoğun bir kitle turizmi ile henüz tanışmayan ilçenin, turizm konusunda henüz değerlendirilmemiş çeşitli potansiyellere sahip olması da yer seçiminde etkili olmuştur.

Doğru ve gerçekçi bir yaklaşım için ilk olarak birinci bölümde Seferihisar'ın bugünkü durumu incelenmiş, ilçenin sorun ve potansiyelleri sıralanmıştır. Sonraki bölümde bu veriler temel alınarak ilçeye uygun vizyon, amaç ve stratejiler belirlenmiştir. Üçüncü bölüm bu vizyonun uygulanabileceği Seferihisar'ı bütüncül bir şekilde ele alan bir model sunmaktadır. Dördüncü bölümde süreci hızlandıracak ve turizmin verimini artıracak bir katalizör önerisi getirilmiştir. Beşinci bölüm ise tanımlanan vizyon ve modelin hangi paydaşlarla nasıl yürütülebileceği konusunda öneriler sunmaktadır.

2. Seferihisar

a. Genel Özellikleri

İzmir ilinin batısında yer alan ve il merkezine 47km uzaklıkta konumlanan Seferihisar ilçesi, Kuzeyde Urla, doğuda Menderes, batı ve güneyde Ege Denizi ile çevrilidir. 386km²'lik bir alana yayılan ilçede nüfus 2009 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre 25.308'dir. Bu nüfusun yaklaşık %87'si ilçe merkezinde ve sadece %13'ü köylerde yaşamaktadır (Türkiye İstatistik Kurumu).

Şekil.1 Seferihisar'ın İzmir içerisindeki yeri

Yaklaşık 4000 yıldır insan yaşamının sürdüğü Seferihisar'da, milattan önce 2000 yıllarında kurulduğu kabul edilen Teos antik kenti ilçenin en eski yerleşim alanı olarak sayılmaktadır. İlçede Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait az sayıda cami ve hamamın yanı sıra, yine Selçuklu döneminden kalma surlar (Sığacık çevresinde) ve bir Osmanlı kalesi de yer almaktadır.

Şekil.2 Seferihisar Sığacık'tan bir görünüm

İlçenin temel geçim kaynağı halen tarım olarak görülmektedir. Tarımda ise başı zeytinçilik ve narenciye çekmekle beraber, seracılık da hızla gelişmektedir (İzmir Valiliği). Ayrıca bağcılık da gelişme potansiyeli olan bir sektördür.

Günümüzde belediyenin de teşviki ile yerel tarım ürünlerine ilgi artmakta, organik tarım desteklenmektedir. Seferihisar köylerinden toplanan organik meyve ve sebze, ilçe merkezinde kurulan köy pazarında satışa sunulmakta, İzmir merkezinin ve çevre yerleşimlerin ilgisini çekmektedir.

Turizmin ilçe ekonomisine katkısının gün geçtikçe arttığı gözlenmekle beraber Seferihisar'ın sahip olduğu potansiyeller düşünüldüğünde bu katkının yeterli olmadığı savunulabilir. Eski bir balıkçı köyü olan Sığacık, yat limanı, plajları, tarihi dokusu ile yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekerek, turizmde ilçenin başlıca destinasyonu konumundadır. Doğanbey termal bölgesinde bulunan ılıca ve kaplıcalar ile tam olarak kazıları tamamlanmamış Teos antik kenti de turizm açısından henüz değerlendirilmemiş güçlü potansiyellere sahiptir.

Turizm ve Kültür Bakanlığı'nın 2009 yılı verilerine göre Seferihisar'daki tesislere gelen turist sayısı yıllık 41.000 civarındadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı). Bu rakam tüm İzmir kentine gelen turistlerin sadece %3'ünü kapsamaktadır. Yine 2009 yılında yakın çevredeki ilçelerden Menderes'i 98.000, Selçuk'u 173.000 ve Çeşme'yi ise 188.000 turist ziyaret etmiştir. Bu rakamlar Seferihisar'ın yeni bir turizm destinasyon yönetimi çalışmasına ve kendi kimliğine uygun bir pazarlama yöntemine ihtiyaç duyduğunu açıkça göstermektedir.

9 - TESİSLERE GELİŞ, GECELEME, ORTALAMA KALİŞ SÜRESİ VE DOLULUK ORANININ İLLERE VE İLÇELERE GÖRE DAĞILIMI (2009)
Number of Arrivals, Nights Spent, Average Length of Stay and Occupancy Rates of Establishments by Provinces and Districts

İLLER Provinces	İLÇELER Districts	TESİSE GELİŞ SAYISI Number of Arrivals			GECELEME Nights Spent			ORTALAMA KALİŞ SÜRESİ Average Length of Stay			DOLULUK ORANI(%) Occupancy Rate		
		YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
		Foreigner	Citizen	Total	Foreigner	Citizen	Total	Foreigner	Citizen	Total	Foreigner	Citizen	Total
İZMİR	Bornova	559	21 382	21 941	1 707	29 491	31 198	3,1	1,4	1,4	1,28	22,15	23,43
	Karşıyaka	634	3 537	4 171	1 044	4 440	5 484	1,6	1,3	1,3	3,33	14,14	17,47
	Konak	194 550	476 695	671 245	325 220	646 697	971 917	1,7	1,4	1,4	13,40	26,65	40,06
	Aliağa	398	2 683	3 081	1 272	5 604	6 876	3,2	2,1	2,2	8,71	38,38	47,10
	Bergama	7 636	8 984	16 620	12 367	14 606	26 973	1,6	1,6	1,6	15,68	18,52	34,20
	Çeşme	30 191	158 125	188 316	90 681	360 443	451 124	3,0	2,3	2,4	6,20	24,63	30,82
	Dikili	4 042	14 482	18 524	10 283	32 635	42 918	2,5	2,3	2,3	9,58	30,39	39,96
	Foça	2 614	25 740	28 354	22 947	45 752	68 699	8,8	1,8	2,4	18,52	36,92	55,44
	Karaburun		405	405		1 459	1 459	-	3,6	3,6	-	39,54	39,54
	Kemalpaşa	133	2 158	2 291	583	2 474	3 057	4,4	1,1	1,3	3,19	13,56	16,75
	Menderes	76 789	21 956	98 745	573 511	65 722	639 233	7,5	3,0	6,5	69,62	7,98	77,60
	Ödemiş	37	2 245	2 282	243	5 479	5 722	6,6	2,4	2,5	0,85	19,24	20,10
	Seferihisar	16 985	23 950	40 935	51 315	49 185	100 500	3,0	2,1	2,5	22,41	21,48	43,89
	Selçuk	133 086	40 415	173 501	621 513	99 172	720 685	4,7	2,5	4,2	49,49	7,90	57,38
	Tire	144	2 703	2 847	643	5 744	6 387	4,5	2,1	2,2	2,52	22,48	25,00
	Torbalı	574	8 941	9 515	1 444	14 508	15 952	2,5	1,6	1,7	1,81	18,23	20,05
	Gazienir	814	8 076	8 890	1 446	12 286	13 732	1,8	1,5	1,5	4,13	35,06	39,19
	Bağcıva	38 874	64 062	102 936	126 101	121 981	248 082	3,2	1,9	2,4	23,19	22,43	45,62
	Toplam	508 060	886 539	1 394 599	1 842 320	1 517 678	3 359 998	3,6	1,7	2,4	24,82	20,45	45,27

Tablo.1 İzmir ilçeleri için turizm verileri (Kültür ve Turizm Bakanlığı)

b. Seferihisar ve Cittaslow Hareketi

Seferihisar'ın son yıllarda ekonomik ve kültürel alanda yaptığı en büyük atılımın Cittaslow hareketini desteklemek olduğunu savunmak mümkündür. Dünyada Cittaslow unvanını taşıyan 129. yerleşim yeri olan Seferihisar, Türkiye için de bir ilk niteliğindedir. Bu nedenle Seferihisar üzerine turizm konulu bir çalışmaya başlamadan önce Cittaslow felsefesini anlamak faydalı olacaktır.

Küçük ölçekli yerleşimlerde, yaşam kalitesini artırarak alternatif bir gelişim modeli uygulama fikrine dayanan ve temel fikri, Yavaş Yemek hareketini yerel yerleşimlere tanıtarak, beraberinde getirdiği eko-gastronomi konseptinin günlük yaşamın bir parçası olmasını hedefleyen hareket, mevsimlerin doğal akışına dayalı, zanaatkar ve yerel esnafın katılımının öncelikli tutulduğu bir üretim ve yaşam tarif eder (www.cittaslow.org).

1999 yılında İtalya'da ortaya çıkan Cittaslow hareketi Seferihisar Belediyesi tarafından şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Cittaslow Ağı, küreselleşmenin şehirlerin dokusunu, sakinlerini ve yaşam tarzını standartlaştırmasını ve yerel özelliklerini ortadan kaldırmasını engellemek için Slow Food hareketinden ortaya çıkmış bir kentler birliğidir. Küreselleşmenin yarattığı homojen mekânlardan biri olmak istemeyen, yerel kimliğini ve özelliklerini koruyarak dünya sahnesinde yer almak isteyen kasabaların ve kentlerin katıldığı bir birliktir.

Şehirlerin hangi alanlarda önemli ve özel olduklarını düşünmeleri ve bu özelliklerini korumak için strateji geliştirmeleridir... Yerel zanaatları, tatları ve sanatları sadece eskilerin hatırlayabildiği kavramlar olmaktan çıkarmak için bunları çocuklarımızla ve misafirlerimizle paylaşmaktır... Yerel üreticileri desteklemek ve onların ürünlerini satabilecekleri satış mer-

kezleri oluşturmaktır. Çevreye ve insana zararlı olmayan alternatif ve yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesidir. Belki de en önemlisi bir şehrin, dünyada binlerce birbirinin aynı şehirden kendini farklılaştırmasıdır.” (www.Cittaslowseferihisar.org)

Şekil.3 Cittaslow hareketi logosu

Böyle bir kent tanımının gerçekleşmesi için uyulması gereken kriterlerden bazıları ise Seferihisar yönetimi tarafından şu başlıklar altında sıralanmıştır:

- **Çevre Politikaları**

hava, su ve toprağın kalitesi, atıkların ayrıştırılarak toplanması, gürültü kirliliğini kontrol etmek, alternatif enerji kaynaklarının kullanılması...

- **Altyapı Politikaları**

Güvenli ulaşım ve trafik için planlar, bisiklet yolları, kent tarzının yeniden yapılandırılması ve iyileştirmesi...

- **Kentsel Kalite için Teknolojiler ve Tesisler**

Fiber optik kablolar ve kablosuz sistemler, çevre ve manzarayla uyumlu çöp kutularının tedarik edilmesi ve çöplerin belirlenmiş zaman tablolarına göre kaldırılması, renklerle ilgili planlama...

- **Yerel Üretimi Korumak**

Organik tarımcılığın geliştirilmesi için projeler, yok olma riskiyle karşı karşıya olan geleneksel çalışma ve meslek yöntemlerinin himayesi, yerel ürünlerin tespit

edilmesi ve bu ürünlerin ticarileşmesi için destek, yerel kültürel etkinliklerin teşvik ve muhafaza edilmesi...

- **Misafirperverlik**

Turist bilgisi ve nitelikli misafirperverlik için eğitim kursları, tarihsel merkezlerde yol gösteren turist güzergâhları ile birlikte, turist işaretlerinde uluslararası işaretlerin kullanılması, ziyaretçilerin şehre yaklaşmalarını ve bilgi ve hizmetlere erişimlerini kolaylaştırıcı resepsiyon yönergeleri ve projeleri, şehrin “yavaş” güzergâhlarının düzenlenmesi (broşürler, web siteleri vb.)...

- **Farkındalık**

Vatandaşlara Cittaslow olmanın amaçları ve prosedürleriyle ilgili bilgi sağlayan kampanyalar, “Yavaş” felsefesini kazanmada sosyal yapıların dâhil edilmesi için programlar ve Cittaslow projelerinin uygulanması, Slow City ve Slow Food faaliyetlerinin yaygınlaştırılması için programlar,

- **Slow Food Faaliyetlerine ve Projelerine Destek**

Yerel Slow Food Örgütlenmesinin (Convivium) kurulması, Yavaş Yemek tarafından temin edilen yerel bölge ürünlerinin kullanılması...

Bugüne kadar Seferihisar Belediyesi; organik tarımın teşviki, organik köy pazarının kurulması, gençlere bisiklet hediye edilmesi ile bisiklet kullanımının teşviki, sözlü tarih çalışmaları, çeşitli çevre koruma ve temizleme hareketleri gibi birçok çalışma ve proje ile, tanımlanan çerçeveye uyan faaliyetlerini sürdürmüştür.

Bu açıklamalardan yola çıkarak Cittaslow hareketi; çevreye, doğaya, kentsel kaliteye, yerel kültür ve değerlere önem veren bir **yerel kalkınma modeli** olarak da tanımlanabilir. Bu model bütün duyarlılığının yanı sıra teknolojiyi ve onun getirdiği faydaları inkâr etmemekte fakat onlardan azami ve kontrollü bir şekilde faydalanılmasını hedeflemektedir.

Seferihisar bağlamında turizm ise, tanımlanan hedeflere uygun bir şekilde regüle edilmesi gereken, kent ekonomisine ve yerel üretime destek sağlayacak, fakat tam olarak değerlendirilememiş bir sektör olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle Cittaslow hareketinin yarattığı ivmeden faydalanarak, bu hareketin felsefesine uygun yeni ve bütüncül bir destinasyon planlaması vizyonu, uygulama modeli ve bu planlamayı ilçe genelinde daha etkin kılacak mimari ve görsel bir kimliğin tanımlanması gerekmektedir.

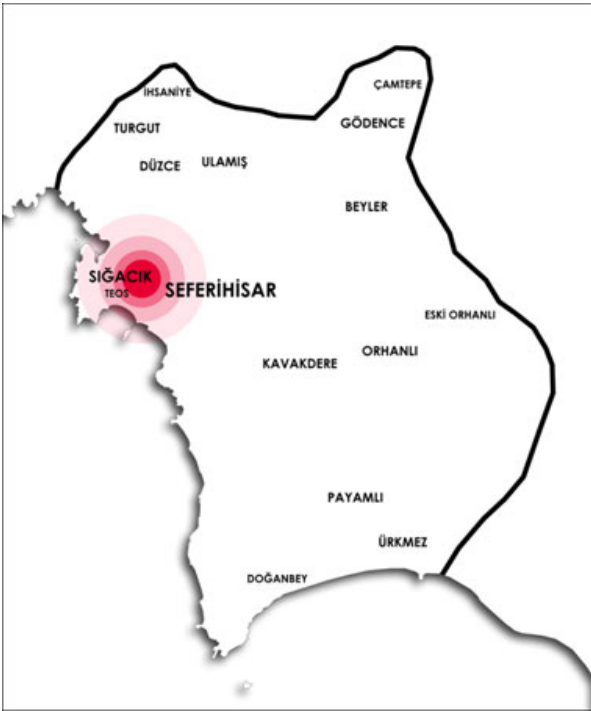

c. Seferihisar'ın Sorun ve Potansiyelleri

Sorunlar:

1. Turizmin etkisinin tüm ilçeye yayılamaması

Turistik faaliyetler daha çok Seferihisar merkezi ve Sığacık çevresinde toplanmakta tüm ilçeye katkı sağlayacak şekilde yaygınlaşmamaktadır. Yerel, kültürel ve doğal birçok değere sahip olan diğer çevre köyler, turistik destinasyonların dışında kalmaktadır.

Şekil.4 Seferihisar haritasında ilçe merkezi ve Sığacık

Şekil.5 İkinci konut alanları
(Gri ile taralı alanlar ikinci konutları göstermektedir.)

2. Mevcut arazi kullanım kararlarının ve ikinci konut yoğunluğunun gelişim olanaklarını kısıtlaması

İlçede parçalı ve düzensiz yapılaşmalar görülmektedir. Doğal ve arkeolojik sit alanları ile askeri alanların bulunmadığı yerlerde ise yoğun bir ikinci konut yerleşimi mevcuttur. Senenin çok kısa bir döneminde kullanılan ikinci konutlar turizmi olumsuz yönde etkilemektedir. Seferihisar'ın tüm sahil şeridi incelendiğinde, sahilin neredeyse %60'ının ikinci konutlarla çevrelediği görülmektedir. Sonuçta ikinci konut alanları, sit alanları, askeri alanlar kıyıda turizm tesislerinin yerleşmesi için yeterli alan bırakmamaktadır. Bu saptama İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Raporları'nda da yer almaktadır. Söz konusu durumlar yeni tip turizm tesislerinin arayışını gerektirmektedir.

3. Teos antik kentinin yeterince değerlendirilememesi

İzmir ilinin en zengin ve değerli kültürel miraslarında biri olan Teos arkeolojik kentinin %95'i yeraltında olduğundan hak ettiği ilgiyi görememektedir (Seferihisar Belediyesi web sitesi). Efes antik kenti gibi Teos'un da bir çekim noktası olabilmesi için gerekli çalışmalar yetersizdir. Ayrıca Teos antik kentinin bir destinasyon olarak tanıtılması, Seferihisar'a gelen her ziyaretçinin kalıntılara yönlendirilmesi sağlanmalıdır.

4. Jeotermal kaynakların yeterli ilgiyi çekememesi

Son yıllarda dünyada ve Türkiye'de termal turizme olan ilgi hızla çoğalmakta, termal turizm ile sağlanan gelir artmaktadır. Seferihisar Doğanbey termal turizm merkezi gibi önemli bir kaynağa sahip olmasına rağmen gerekli tesislerin ve tanıtımların eksikliği nedeniyle henüz bu bölge, termal turizm alanında adını duyurmamış, bu alandaki gezi rotalarına girememiştir. Ayrıca jeotermal kaynakların enerji, seracılık, karabalıkçılığı alanında kullanımının da teşvik edilmesi önemlidir.

5. Deniz ve kıyı kirliliğinde artış tehlikesi

Seferihisar-Selçuk aksında deniz ve kıyı kirliliğinin önlenmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Potansiyeller

1. Farklı turizm çeşitlerine uygunluk

Seferihisar sahip olduğu doğal ve kültürel çok yönlü zenginlikler ile, kum ve deniz turizminin yanı sıra farklı turizm çeşitlerine hizmet edebilecek yapıdadır. Termal turizm, sağlık ve kongre turizmi ilçeye önemli miktarda gelir getirecek alanlar olarak değerlendirilebilir. Sığacık'ta yer alan yat limanı ise ilçe turizmi çeşitliliğini artırmaktadır. Teos antik kenti arkeoloji turizmi için önemli bir potansiyele sahipken yakın çevresindeki çamlık orman içi öğren yerleri farklı rekreasyon ve sosyal aktivite alanları sunmaktadır. Ayrıca Akkum Plajı'nın sörf ve su sporları için kullanılabilmesi de önemli bir potansiyeldir ve sualtı dalışları da tüm Seferihisar sahilinde geliştirilebilecek bir spor turizmi faaliyeti olarak görülebilir. Son olarak ilçede üretilen ekolojik tarım ürünleri ve diğer yerel ürünler de turizm açısından ilgi çekici bir faktör olarak kullanılabilir.

2. Zengin bir kültürel miras

Seferihisar iki önemli antik İyon kentini sınırları içerisinde barındırmaktadır. 12 İyon kentinden biri olan Teos Sığacık'ın 1 km güneyinde yer alır. Anadolu'da Dionysos adına yapılan tapınakların en büyüğü bu kenttedir. Gümüldür-Ürkmez arasında bugün Kısık adı ile bilinen yarımada üzerinde ise Lebedos kenti kalıntıları görülmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı web sitesi). Arkeolojik tarihi eserler dışında, bölgede Osmanlı ve Selçuklu kalıntıları da (hamam, cami, çeşme, medrese gibi) bulunmaktadır.

Şekil.6 Teos antik kentinden görünüm

3. Jeotermal kaynakların varlığı

Aktif fayların varlığı nedeniyle, jeotermal kaynaklar oldukça zengindir. Cumalı İlçesi, Gelinboğan Ilıcası, Hamamönü Ilıcası, Karakoç Kaplıcaları, Kedalan Ilıcası, Malgaca İçmeleri, Malkoç İçmeleri, Doğanbey Kaplıcası bölgede yer alan önemli sıcak su kaynaklarıdır. Yüksek nitelikli alanların sağlık turizmine kazandırılması amacıyla jeotermal alanlarda araştırma çalışmalarını hızlandırmak gerekmektedir. Ayrıca jeotermal enerjinin turizm dışında yerleşimlerde ve seralarda da kullanılması önemli bir adım olacaktır.

4. Zengin tarım ürünleri

Seferihisar toplam alanının %25,6'sı tarım alanıdır. Başlıca tarımsal faaliyetler arasında zeytincilik, narenciye, enginar, süs bitkileri, seracılık, hayvancılık yer almaktadır. Bölgede 9 mandıra, 8 zeytinyağı fabrikası, 11 adet sebze ve meyve paketlenme, 2 tane de süt toplama merkezi bulunmaktadır. Bu tesisler, tarım ile hayvancılık ürünlerinin sağlıklı bir şekilde pazarlanmasına uygun zemini hazırlamaktadır. Narenciye'nin önemli bir bölümü ihraç edilmektedir. İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Raporu'nda geçen şu açıklama dikkate değerdir: "Yörelere tarım potansiyelini değerlendirmek üzere belirli tarım politikalarının aksine daha esnek, güncel organik tarım benzeri projelerin desteklenmesi, ürün belirleme, araştırma, geliştirme-ürün pazarlama ve bu alanda bilinçli işgücü potansiyeli yaratmada katkı"da bulunacak organizasyon sağlanabilir. Yine aynı

rapora göre Çamlı, Ürkmez, Seferihisar-Gelinalan Baraj ve sulama havzalarıyla yörenin tarımsal faaliyet seviyesinin yükseleceği düşünülmektedir. Ekolojik tarıma olan ilginin son yıllarda gittikçe arttığı göz önünde bulundurulduğunda ilçedeki tarım ürünlerinin yeni ziyaretçileri de çekeceği düşünülmelidir.

Şekil.7 Seferihisar'a özgü tarım ürünleri, mandalina, zeytin, üzüm ve enginar

5. Kolay erişilebilirlik

İzmir-Seferihisar yolunun genişletilmesi ile kıyıya erişimin artması turizm açısından olumlu bir gelişmedir. Ayrıca Sığacık'ta inşa edilen yat limanı da bölgeye ulaşabilmek için yeni bir kanal olarak görülebilir.

6. Çevre koruma alanında düzenlemeler

Bölge için önemli olan ve temiz su kullanımında tasarruf sağlayan 2 adet arıtma tesisi Seferihisar- Güzelbahçe yolu üzerinde yer almaktadır. Ayrıca sulama ve içme suyu barajları da bölgenin önemli altyapı projeleri olarak sayılabilir.

7. Sürdürülebilir enerji üretim olanakları

İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Raporu'na göre rüzgâr enerjisi olanaklarının etüdü ve santral alanlarının tanımlanması konusunda hâlihazırda kararlar alınmış, çalışmalar başlamıştır. Ayrıca yılın büyük çoğunluğunda güneş alan bölge, güneş enerjisi açısından da önemli potansiyele sahiptir.

8. Kitle turizminin olumsuz etkilerinin görülmemesi

Seferihisar'da kitle turizmine hizmet veren ve kontrolsüz olarak gelişme gösteren büyük oteller ve tatil köyleri yer almamaktadır. Bu durum da yeni yapılacak turizm yapılarının çevreye duyarlı bir şekilde planlanmasına imkân verecektir.

9. Cittaslow ivmesi ve basının artan ilgisi

Türkiye'nin ilk yavaş/sakin şehri unvanlı ilçesi olarak Seferihisar, bu özelliği ile sıkça basında yer almakta, gün geçtikçe daha çok ilgi çekmektedir. Cittaslow hareketi kentin turizm alanında gelişmesine yeni bir ivme kazandıracaktır.

Ancak, doğal yaşantının korunmasını öngören bu hareketi doğal akışın üzerine çıkarak bir turist/yatırımcı akınıyla bir rant kaynağına dönüştürmeyecek ve Cittaslow hareketinin ana fikrini doğru özümseyen düzeyde bilinçli ve öngörülü projeler esas alınmalıdır.

Görüldüğü gibi Seferihisar hâlihazırda son derece zengin ve çeşitli turistik potansiyellere sahiptir. Bu durumda gerekli olan doğru bir turizm yönetim modeli ve vizyonu ile, ilçenin kimliğine ve Cittaslow yaklaşımına uygun bir turizm atılımıdır.

3. Vizyon-Amaç-Strateji

a. Vizyon

Seferihisar'ın mevcut doğal, kültürel ve yapısal çevre değerlerini koruyan, söz konusu değerlerin önerilecek turizm yönetimiyle gelişimlerini ve sürdürülebilirliklerini sağlayan, yine bu değerleri bütüncül ve birbiriyle ilişkili bir bakış açısı ile turizm amaçlı örgütleyen, alternatif turizm modelleriyle turizmi çeşitlendiren, yerel kalkınmayı noktasal değil bütüncül bir bakış ve organizasyonla destekleyerek tüm Seferihisar ilçesine yayan, yatırımcı niteliğindeki veya belediye benzeri kurumsal nitelikteki paydaşların yanı sıra yerel halkı da paydaş olarak gören bir bakış açısı ile yola çıkılmalıdır.

b. Amaç

Yukarıda tanımlanan vizyon ile yola çıkarak, “doğa ve kültür eksenli stratejiler” ile Seferihisar'ı sadece İzmir ve Türkiye için değil dünya için önemli bir “niş” turizm destinasyonu haline getirmek, bu sayede hem yerel kalkınmayı hem de yaşam kalitesini artırmaktır.

c. Temel Stratejiler

“Niş turizm destinasyonu” tanımıyla kasıt, bölgeyi kitle turizminin yıkıcı ve dönüştürücü etkisinden koruyarak, yerel kalkınmayı sağlayan, farklı beklentileri olan turist gruplarını hedefleyen, yöresel değerleri koruyarak ön plana çıkaran alternatif turizm modelleri sunan bir yönetim formülasyonudur. Bu vizyon ve amaç doğrultusunda tanımlanan “doğa ve kültür eksenli stratejiler” şu şekilde sıralanabilir:

- Bütüncül yaklaşım

Seferihisar'a yönelen ilginin sadece ilçe merkezi ve Sığacık gibi sahil köyleri ile sınırlı kalmaması, tüm ilçenin bir kalkınma aracı olarak turizmden fayda sağlaması, bütüncül bir vizyon ve organizasyon ile turizmin şekillendirilmesi, ilçedeki destinasyon noktalarının birbirinden destek alarak güçlü ve bütüncül bir Seferihisar destinasyonu oluşturması

- Tarım ve turizmin birlikte bütüncül bir şekilde örgütlenmesi
- Turizm açısından potansiyel taşıyan ancak yeterli derecede ilgi göremeyen, birbirleriyle ilişkileri zayıf alanların, bir turizm rotası ile ilişkilendirilmesi ve bu sayede daha güçlü şekilde öne çıkmaları
- Belirlenen farklı konsept rotalar (şarap, eko-tarım gibi) ile birbirinden uzak ve birbirini etkilemeyen odak noktalarının da ilişkilendirilmesi ve bir sistem olarak kurgulanarak daha etkin bir erişim ve ekonomik döngü sağlanması
- Seferihisar'ı bir bütün olarak, hatta bir turizm markası olarak ziyaretçilere sunabilecek, zihinlerde tanımlı bir Seferihisar kimliğini oturtabilecek imgesel bir ürün veya mimari bir dil ile tanıtımın güçlendirilmesi

- Doğal ve kültürel çevrenin korunması

Denetimsiz turizmin çevreye verebileceği zararın ortadan kaldırılması için ekoturizm ilkelerinin (çevreye zarar vermeden, ondan yararlanma yöntemlerinin geliştirilmesi ve tüm yerli halkların kültürlerini yok etmeden, onların turizm faaliyetlerinden yararlanmalarının sağlanması - Ekoturizm ve Sürdürülebilir Turizm Derneği web sitesi) benimsenmesi

- Yeni turizm yatırımlarında çevre dostu sertifikaların zorunluluk haline getirilmesi
- İlçeye özgü yeni bir doğa dostu konaklama modelinin geliştirilmesi
- Mevcut doğal enerji kaynaklarının (rüzgâr, termal, güneş) turizm yatırımlarında kullanılması
- Tarihi yapıların ve kalıntıların tanıtılması ile güçlü birer destinasyon haline getirilmesi ve bu sayede koruma bilincinin kuvvetlenmesi
- Yaban hayatın ve özgün floranın korunması, turizm konusunda ilgi çekici özellikler olarak tanıtılması
- Kıyıların korunması ile kum ve deniz turizminin sürekliliğinin sağlanması

- Turizm değeri olarak tarım

Ekolojik tarım ürünlerine yönelik artan ilgiyi kullanarak, yöreye özgü ürünlerin turizm için bir katalizör olarak kullanılması, bu sayede elde edilen turizm geliri ile tarımın güçlenmesi

- Yöreye özgü ürünlerin üretiminin desteklenmesi
- Küçük ölçekli üreticiyi de ana aktörlerden biri yapan bir organizasyon modelinin kurularak, üretim-pazarlama aşamalarının yerel kalkınma odaklı sürdürülmesi
- Yerel ürünlerin güçlü bir şekilde turizm amaçlı tanıtılması, bu sayede turistik destinasyonlara artı değer katılması

-Turizm odaklı yerel kalkınma

Yerleşmede turizm faaliyetlerinin birbirini destekleyecek biçimde; özgün tarihi ve doğal değerler korunarak çeşitlendirilmesi

- Günübirlik turizm hizmetleri dahil yeni turizm hizmet türlerinin sayısının artırılması
- Konaklama süresinin artması
- Yerleşmelerin erişilebilirliğin artması
- Tanıtım faaliyetlerinin artması

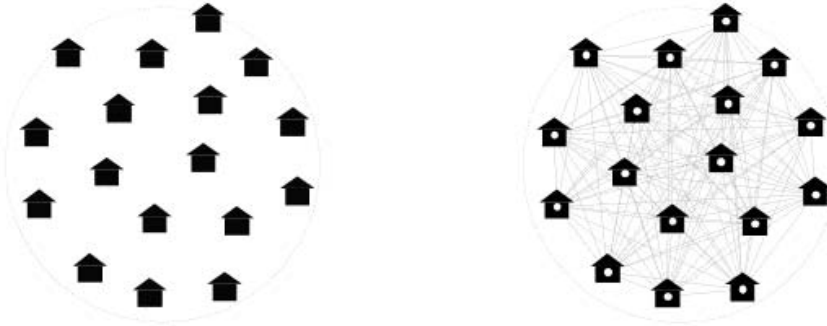
4. Yaklaşım Modeli:

Turistik destinasyonun ilişkiler ağı içerisinde tanımlanması

Mevcut durum incelendiğinde Seferihisar sınırları içerisinde kalan yerleşim yerlerinin turizm açısından canlılıkları homojen bir dağılım göstermemekte, bazı bölgeler daha fazla öne çıkmakta, potansiyeli olan bazı bölgeler ise bir destinasyon olarak dahi tanımlanamamaktadır. Bütüncül bir destinasyon planlaması yapılırken tanımlı veya olası çekim noktalarının diğer noktalar ile ilişkilerinin de göz önüne alınması gerekir.

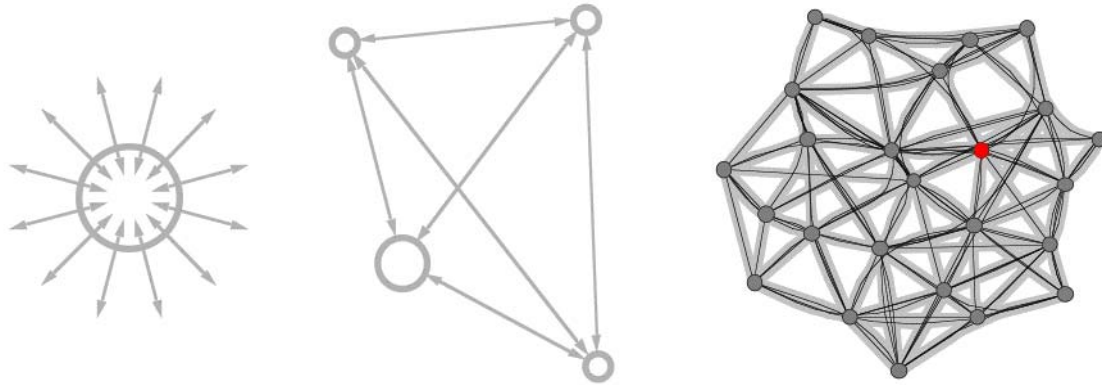
Seferihisar bağlamından çıkarak daha genel bir bakış açısı ile konuyu irdelediğimizde tanımlı bir alan içerisinde tüm yerleşim merkezlerinin ve her türlü aktivitenin karşılıklı ilişki içinde olduğunu savunabiliriz. Bütün bölgeler etkileşim içinde birbirlerini etkilerler, beslerler. Bu dinamik ilişkiler ağı içerisinde ‘yer’i sorgulayan yaklaşım, ‘**polarize (kutuplaşmış) bölge**’ kavramını hatırlatır (Dinler, Zeynel).

Bir yerleşim merkezi, kendisinden daha küçük bir ya da birkaç yerleşim merkezini etki alanına alıyorsa, söz konusu merkez bir cazibe merkezi haline gelmiş demektir. Bir ya da birden çok küçük yerleşme merkezlerini etkisi altına alan cazibe merkezinin etki sahası ile birlikte kapsadığı alan **polarize bölgeyi** oluşturur (Dinler, Zeynel). Polarize bölgede eş değerde veya birbirine yakın cazibe merkezleri olabilir. Polarize bölge, bir veya birden çok kutup ile bu kutupların etkisi altındaki yerleşme merkezleri arasındaki ilişkiyi, ilişkinin şiddetini gösteren dinamik bir kavramdır.

Şekil.8 Polarize bölge diyagramı

Bütünü oluşturan sistem ilişkiler ağı nedeniyle, elemanların toplamından daha kuvvetlidir.

Şekil.9 Yer ve ilişkiler ağı diyagramı

Bir ‘yer’in değeri ve içeriği kesişen ve üst üste binen izlerle, deneyimlerle, hikâyelerle güçlenir. ‘Yer’i diğer ‘yerlerle’ ilişki içerisindeki bir ağda düşünmek; deneyimler, olaylar, hareketler ve sonuçta oluşan izler bu ‘yer’in içeriğini zenginleştirir. Ağın kuvvetlenmesini, kalınlaşmasını sağlar. (Read, Stephen) Yer vücudun hareketiyle ve deneyimiyle ortaya çıkan, değerlendirilen bir kavram haline gelmektedir. Bir noktadan diğer noktaya gerçekleşen hareket farklı deneyimler ile bu ağın güçlenmesine yol açar. Bu durumda ‘yer’i ya da turizm açısından baktığımızda destinasyonu, iç ve dış arasındaki sınır ile tanımlamaktansa, **ilişkiler ağı organizasyonu içindeki hareketler** olarak tanımlamak doğru olacaktır.

İlişkiler ağı içerisinde bir yer diğer birçok nokta ile bağlantı içerisinde olduğu için noktalardaki küçük transformasyonlar büyük değişiklikler yaratabilir. Bu değişiklikler birçok diğer nokta tarafından algılanabilir. İlişkiler ağı içerisindeki ‘yerler’/noktalar, bağlantılar kuvvetlendikçe **‘yerlerin toplandığı yerler’** halini alır. Başka noktalarda meydana gelen değişimlerle sürekli olarak şekil değiştirirler, etkileşirler.

Seferihisar’ı İzmir cazibesine hem bağımlı hem de bağımsız bir şekilde görmek, **kendi içinde bir polarize bölge** ve **yerlerin toplandığı yer** olarak ele almak ilçeyi güçlü bir çekim merkezi haline getirecektir. Bu durumda daha önce de değinilen ilçenin sahip olduğu turizm potansiyelini ve çeşitliliğini, bütün resmi kaybetmeden, kendi içindeki **ilişkiler ağını**, var olan destinasyonlar ile olası destinasyonları ve bunların ilişkilerini göz önünde bulundurarak sorgulamak ve yeniden programlamak doğru bir yol olacaktır.

a. Yaklaşım Modeli – Bütüncül Model

Bütüncül model, Seferihisar ilçe merkezi ve Sığacık köyü ile Ürkmez ve Doğanbey arası sahil şeridini ilginin en çok yoğunlaştığı bölgeler olarak görerek bu bölgelerin turizm bağlamında birbirleri ile ve içerideki diğer yerleşimlerle ilişkilerinin ve etkileşimlerinin zayıflığını kabul eder. Seferihisar sınırları dahilindeki diğer noktalar, sahip oldukları potansiyelleri kullanamadıklarından ve dolayısıyla çevreye yansıtamadıklarından dolayı fiziksel bir ulaşım ağı ile bağlantılı olsalar dahi çekim merkezleri haline gelememekte, ilçedeki canlılıktan faydalanamamaktadır.

Bir noktaya/‘yer’e noktasal bir öneri veya tanıtım çalışması yaparken göz önünde bulundurulması gereken iki önemli nokta bulunmaktadır:

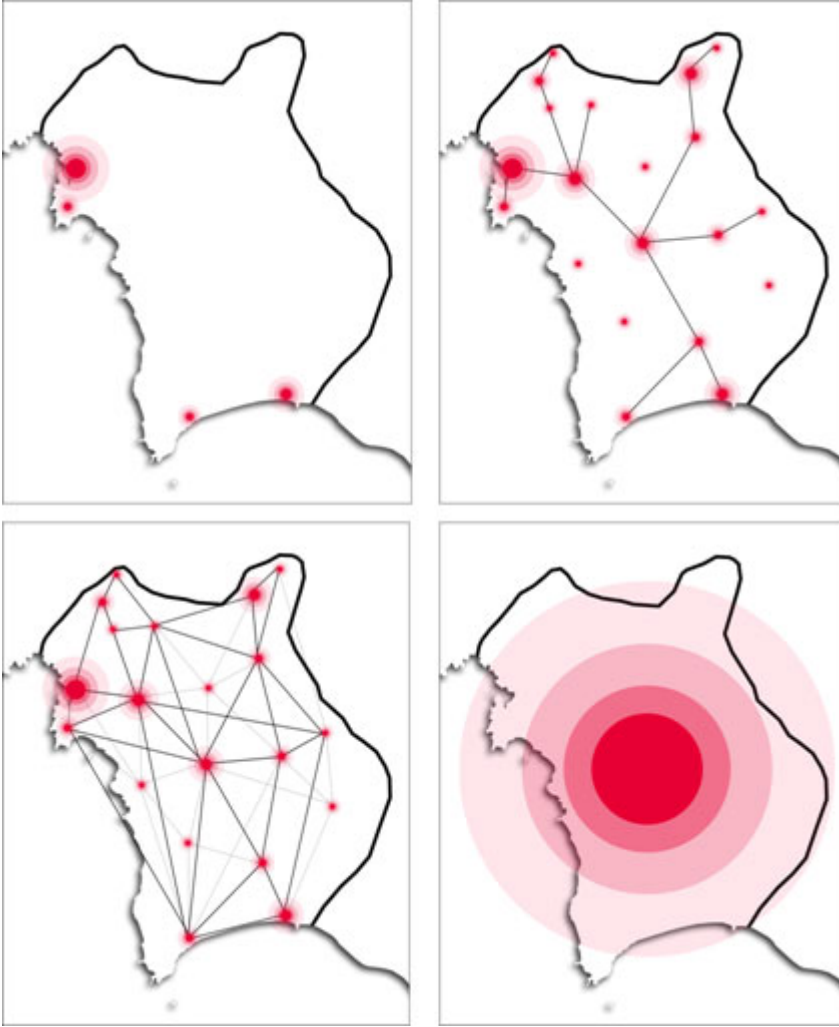
1. Söz konusu noktaya uygun, doğru, nicelikten çok kaliteyi amaçlayan ve en önemlisi 'yer'i diğer noktalardan farklılaştıracak yeni fonksiyonları ve rolleri önermek, ya da var olan potansiyellere dikkat çekmek, tanıtmak, müdahalenin çevresel etkisini kuvvetlendirecektir.

2. Bu noktanın gelişimini veya gerilemesini, ilişki içerisinde bulunduğu diğer noktaları da dolaylı bir şekilde etkileyecek ve sonuçta noktasal değil bölgesel gelişim sağlanacaktır.

Farklı 'yer'lere önerilen farklılaştırıcı ve kalkınmaya yönelik müdahaleler veya tanıtım çalışmaları ile bu noktalar gelişirken, kendi aralarındaki ağ da kuvvetlenmeye başlar. Bu ağ fiziksel bir bağlantıdan çok, 'ilişkisel' bir organizasyona dönüşür. Her noktaya müdahale yapmadan tanımlanan rota üzerinde kilit noktalara yapılan müdahalelerle tüm noktalar birbirini dönüştürür ve bölgesel bir kalkınma mümkün kılınır.

Sonuç olarak, mevcut bağlantılar programlar ile zenginleştirildiğinde ve gerekli 'farkındalık ağı' oluşturulduğunda her merkez daha büyük noktalar haline gelerek, birbirinin içine kaymaya başlayacak ve **Seferihisar güçlenmiş, tek bir nokta/destinasyon olarak çalışacaktır**. Bu kuvvetli destinasyon, bölgedeki, ülkedeki ve çevredeki uluslararası çekim merkezleri arasında da daha güçlü bir role sahip olacaktır.

Şekil.10 Seferihisar’da ilişkiler ağı kurulması

b. Bütüncül Bir Ağ Tanımlayacak Alternatif Rotalar

Yeni bir ilişkiler ağı kurulması amacıyla, potansiyel turistik alt destinasyonların birbirleri ile ilişkileri tanımlanmalı, çeşitli ilgi alanlarına göre alt turistik rotalar oluşturulmalıdır. Bölgenin stratejik turizm haritasının çıkarılmasındaki hedef, ilçeдеki simgesel değeri yüksek ve turist profilleri açısından çekim oluşturabilecek anıtları/mekânları/temaları tanımlayarak dikkatleri buraya çekmek, bu çekim noktalarını yakın çevrelerindeki daha az tanınan bölgelere kademeli olarak yönlendirmek; böylelikle turizm aktivitesini geniş bir alana dağıtmak olmalıdır. Çekim potansiyeli zayıf olan noktalar ise, yeni öneriler getirilerek aktive edilmelidir. Kültür turizmi, agro-turizm, eko-turizm, sağlık turizmi ve eğitim turizmi gibi farklı turizm dalları için gelişme alanları belirlenmeli, bu farklı turizm faaliyetlerinin bölgede dengeli dağılımı ve ilişkilendirilmesi, kademelendirme yoluyla daha alt merkezlerde yaygınlaştırılmalıdır.

Söz konusu rotalar, tarım, alternatif turizm modelleri ve doğal değerleri en verimli şekilde kullanan; alanın değerlerini koruyan ve rota üzerindeki noktaların her birine müdahale

etme zorunluluğunu ortadan kaldırarak, kritik noktalara yapılan müdahalelerle birbiriyle etkileşimli ortak bir kalkınmayı sağlar. **Rota, üzerindeki noktaların birlikte gelişmesini öngörür.** Söz konusu rotalar, bölgeye gelen turistler için de alternatif gezi güzergâhları olarak tanımlanır ve tanıtılabilir. Merkez noktalarla da ara noktaları ilişkilendirerek, bütüncül bir ağ kurgulanır.

c. Rotalar için Olası Yeni Destinasyonlar

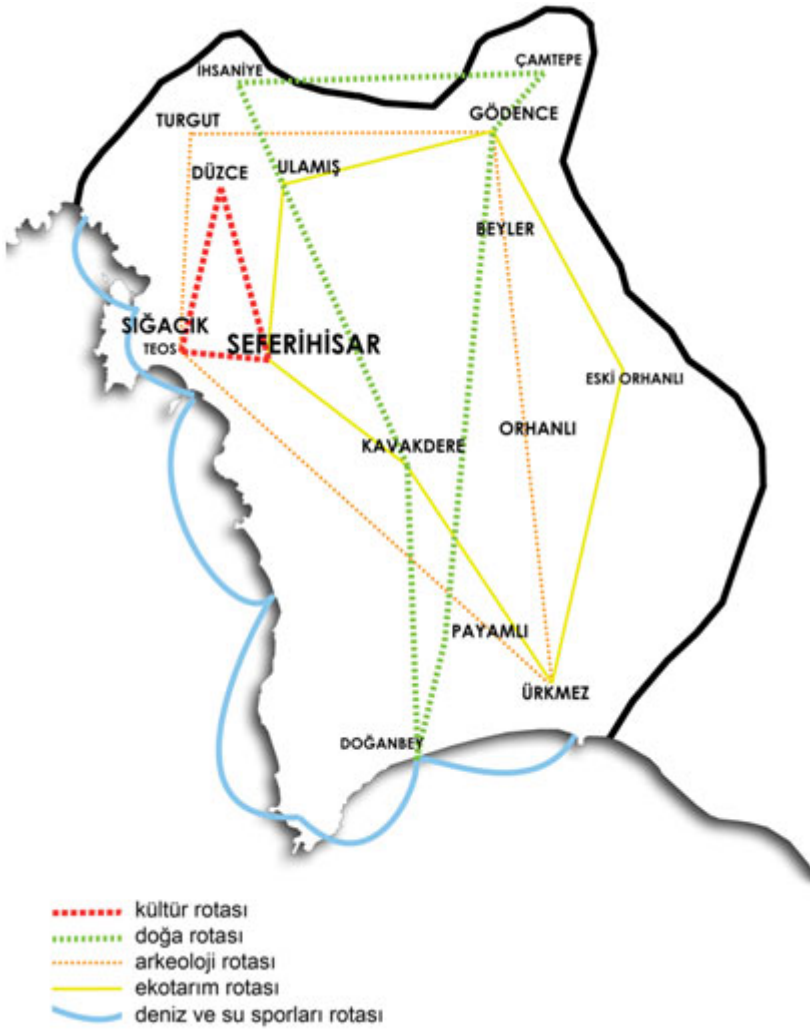
Seferihisar'ın köylerinden biri olan **Gödense**, zeytinyağı ile ünlüdür. Teos kentinin şarap ve zeytinyağı üretim bölgesi olmuştur ve tarihi 3000 yıl öncesine dayanır. Kurulan tarımsal kalkınma kooperatifi, zeytin ve zeytinyağı ile birlikte, ev tarhanası, bal, badem, reçel gibi bölgeye özel mahsullerden ve ev ürünlerinin tanıtımını ve satışını yapar (Gödense Tarımsal Kalkınma Kooperatifi web sitesi). Gerek yerel lezzetleriyle ekotarım rotasında yer alabilecek, gerek doğası ve antik döneme kadar uzanan tarihiyle yürüyüş ve seyir rotalarında yer alabilecek bir yerleşimdir.

Turgut ise köy halkının geçimini büyük-küçük baş (özellikle keçi) hayvancılığı ve mandalina, enginar, zeytin yetiştiriciliği yaparak kazandığı bir yerleşimdir. Özellikle köyün adını alan Turgut Dağı eteklerinde eski tapınakların kalıntıları, oyma taşlar, korulukların içine gizlenmiş üzerinde birtakım figürler bulunan mezar taşları bulunmaktadır. Gerek Teos merkezli antik yerleşim ve kalıntıları birbirine bağlayan bir yürüyüş rotasında, gerek ekotarım rotasında yer alabilecek potansiyele sahiptir.

Ulamış köyü, geçimini, zeytin, mandalina yetiştiriciliği, enginar dikimi ve arıcılıkla sağlar. Denize olan yakınlığı ile amatör serbest dalış ve zıpkıncılık rağbet görmektedir. Su sporları potansiyeli ile, spor odaklı bir rota ile ilişkilenebilir.

Ürkmez, bir sahil beldesi olarak yazın yoğun oranda ziyaretçi ağırlar. Ancak, belde, yakınlarında bulunan Lebedos antik kenti, kaplıcaları, narenciye özellikle mandalina üretimiyle farklı rotalara dahil edilebilir, farklı ziyaretçi tiplerini ağırlayarak çeşitlenebilir bir yerel kalkınma mümkün kılınabilir.

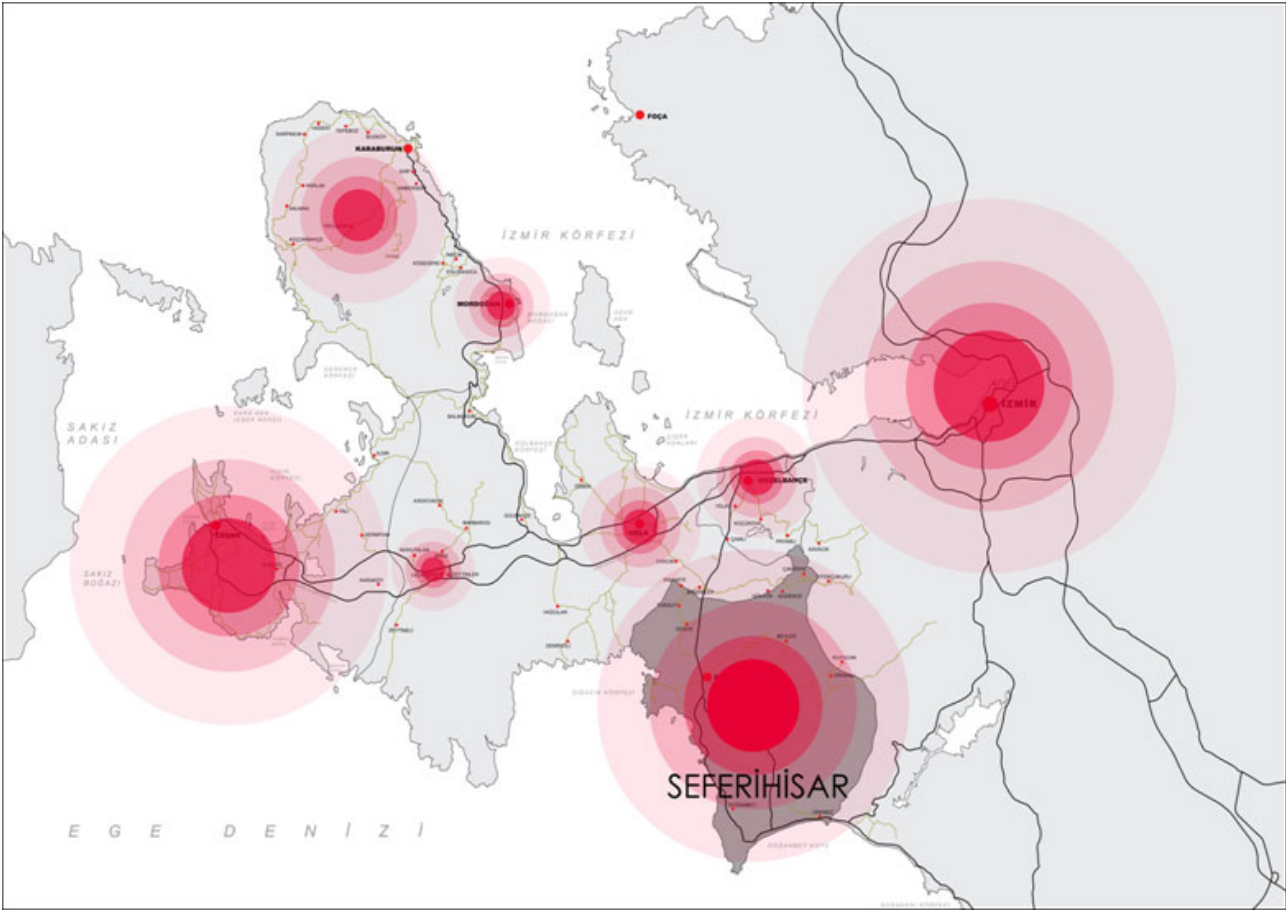

Şekil.11 Seferihisar için önerilen bazı turizm rotaları

Bu proje idari sınırların dışına çıkarak, birbiri ile ilişkilendirilebilecek çeşitli yerleşimleri doğal/iktisadi eşikler üzerinden bir rota üzerinde toplayarak daha geniş bir bölgeyi etki-leyecek bir verimlilikle de çoğaltılabilir. Örneğin, 2010 yılının Mayıs ayında gerçekleştirilen Türkiye Ralli Şampiyonası'nın bir ayağı olan Ege Rallisi için belirlenen rota, Menderes, Çatalca, Efemçukuru, Gödence, Seferihisar ve Eski Orhanlı olmuş ve bu ulusal etkinlik, farklı bir ziyaretçi grubunu bölgeyle tanıştırmıştır. Benzeri etkinlik ve rota tanımlarıyla, projenin etki alanı alternatif şekillerde genişletilebilir.

İlçe genelinde, köy ve beldelerin özelliklerine ve içinde yer alabilecekleri rotalara göre önerilebilecek noktasal müdahaleler ve projeler, bütüncül bir ağ ilişkisi içerisinde, farklı noktaların farklı potansiyellerini (örneğin su sporlarını veya mandalina gibi yerel bir tarımsal ürünü) öne çıkarmayı hedeflemektedir. Böylece bir turizm destinasyonu olarak Seferihisar birbirinden kopuk küçük destinasyonlar şeklinde algılanması ve ortaya çıkan enerji ile ilçeye yönelen talebin bölge içinde dağılması yerine, alternatif rotalarla hem bütüncül bir çekim noktası olarak görülebilecek hem de farklı turist tiplerine evsahipliği yapabilecektir. Bu yaklaşım bir **pazarlama yöntemi** olarak da kabul edilebilir.

Şekil.12 İzmir'in güçlü bir turizm destinasyonu olarak Seferihisar

Çeşitli destinasyonlara önerilen noktasal müdahaleler ve farklı noktaların farklı potansiyellerinin öne çıkarılarak tanıtılması ile, kopuk olan sirkülasyon rotaları tamamlanacak, ziyaretçiler için çekim noktası çeşitliliği artacak, daha çok noktada daha çok süre harcama gibi unsurlar da beraberinde gelecektir. **Minimum müdahale ile en yüksek düzeyde verim** sağlanacak, müdahalenin minimum düzeyde olmasıyla **koruma** da en üst düzeyde gerçekleşecektir.

İzmir merkezinden veya çevredeki Çeşme veya Kuşadası gibi güçlü turizm odaklarından ayrılarak, “niş” bir turizm destinasyonu olarak tanımlanan Seferihisar’ı, sadece kıyı şeridi veya ilçe merkeziyle değil, köyleri ve kırsal alanları ile bir bütün olarak ele alıp, daha da güçlü bir kimlik ile ziyaretçilere okutabilmek ve ortak bir zihinsel imge oluşturabilmek için noktasal, bölgeyi tanıtıcı, dikkat çekici mekânsal önerilere de ihtiyaç duyulabilir. Söz konusu mekânsal öneriler arasında kurulan ve ikinci bir katman olarak işleyen bir ilişkisel organizasyon ise zihinsel bir farkındalık sağlayacak, Seferihisar için bütüncül ilişki ağını kurmada, **katalizör** görevi görecektir.

5. Katalizör olarak Mimari Bir İmge

Söz konusu model iki yönlü olarak ele alınmıştır. Bir yandan, yukarıda tanımlanan vizyon ve model çerçevesinde Seferihisar ilçesi ve tüm köyleri detaylı bir şekilde incelenerek farklı noktaların farklı potansiyellerini öne çıkarmaya yönelik detaylı çalışmaların, noktasal önerilerin ve turistik rotaların oluşturulması gerekmektedir. Böyle bir çalışma, belediyenin, turizm örgütlerinin, yerel kurumların, derneklerin ve halkın katılımında uzun soluklu bir araştırma ile mümkün olabilecektir.

Ancak bu çalışmayı bir bütün haline getirecek ve temel stratejiler dahilinde Seferihisar'ı merkezi ve kırsalıyla "bütüncül" bir destinasyon olarak tarif edebilmek, Seferihisar'ı kullanıcı ve ziyaretçilere **bir bütün olarak okutabilmek** ve **ortak bir zihinsel imge** oluşturabilmek, ilişkiler ağı içinde minimum noktasal müdahaleyle daha etkin bir kurgu oluşturabilmek için, söz konusu ilişki ağını tanımlayacak, bölgeyi tanıtıcı, dikkat çekici mekânsal ve imgesel tasarımlar şarttır. Bir **katalizör** olarak tanımlanabilecek bu tasarımlardaki amaçlar şu şekilde sıralanabilir:

- Seferihisar için ortak bir zihinsel imge, simge, farkındalık yaratmak
- Ziyaretçileri ve halkı çeşitli konularda bilinçlendirmek
- Cittaslow fikrini daha güçlü olarak ifade etmek, görünür kılmak, daha çok insana anlatmak
- Ziyaretçiler için tutarlı, güçlü ve bütüncül bir rota oluşturmak
- Yerel üretime, yerel ürünlere destek olmak, onları tanıtmak
- Seferihisar'a özgü çevre dostu yeni bir konaklama tipi geliştirmek
- Tüm bunları minimum noktasal müdahale ile sağlamak

Önerilen mekânlarda şu işlevlere öncelikle yer verilmesi planlanmıştır:

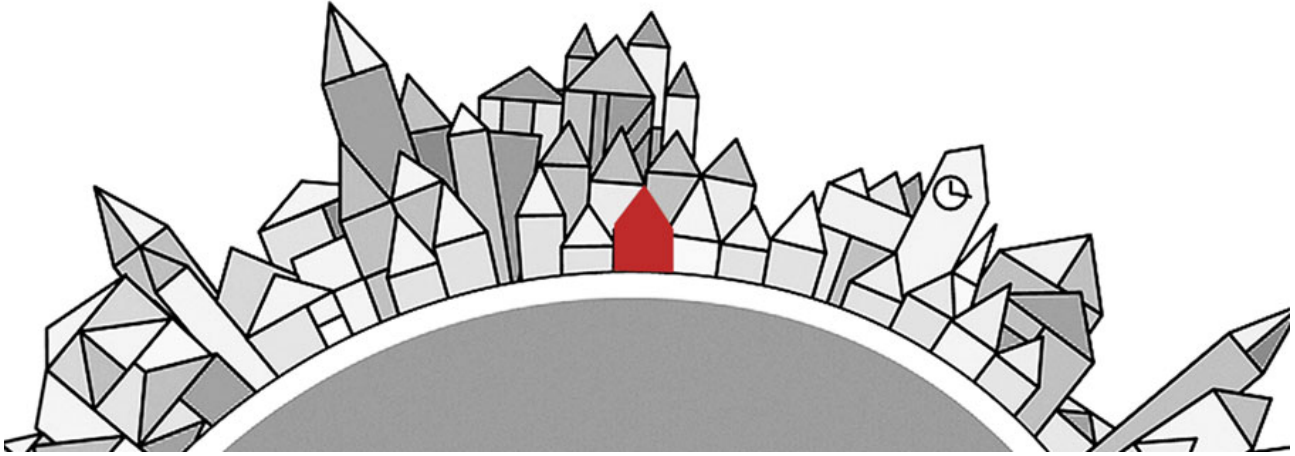
- Yerel ürün satışı ve tanıtımı
- Seferihisar'da var olan önemli doğal ve kültürel değerlerin tanıtımı
- Konaklama
- Doğanın ve/veya yapılı çevrenin gözlemlenmesi
- Sergileme mekânı
- Yeme içme mekânı
- Yolcu indirme bindirme noktası
- Plajlar için soyunma kabini

Yukarıda tanımlanan amaçları ve işlevleri yerini getirebilecek mekânların ortak bir mimari dilin ve formun, tanımlı malzemelerin sonucu olması, zihinde kalıcılık ve tanınırlık açısından doğru bir tercih olacaktır. Bu nedenle son derece basit arketip olarak tanımlanabilecek bir formdan yola çıkılmasına karar verilmiştir. Hem Seferihisar'ın mimari diline, hem de Cittaslow logosuna yabancı olmayan basit ev formu, 90 derece döndürülerek daha dikkat çekici ve işlevsel olarak kullanılmaya çalışılmıştır. Seçilen bu birim modül ile hem dikkat çekici ve çeşitlenebilir hem de çevreye yabancı olmayan kolayca kanıksanabilen biçimler üretilecektir.

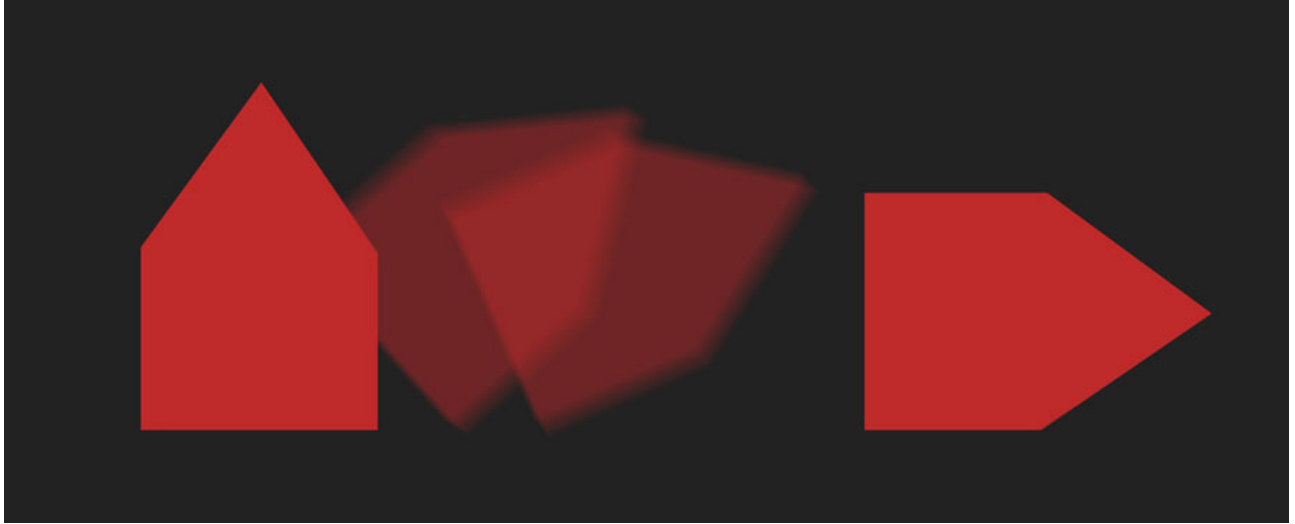

Şekil.13 Seferihisar'da tekrar eden arketip ev formu

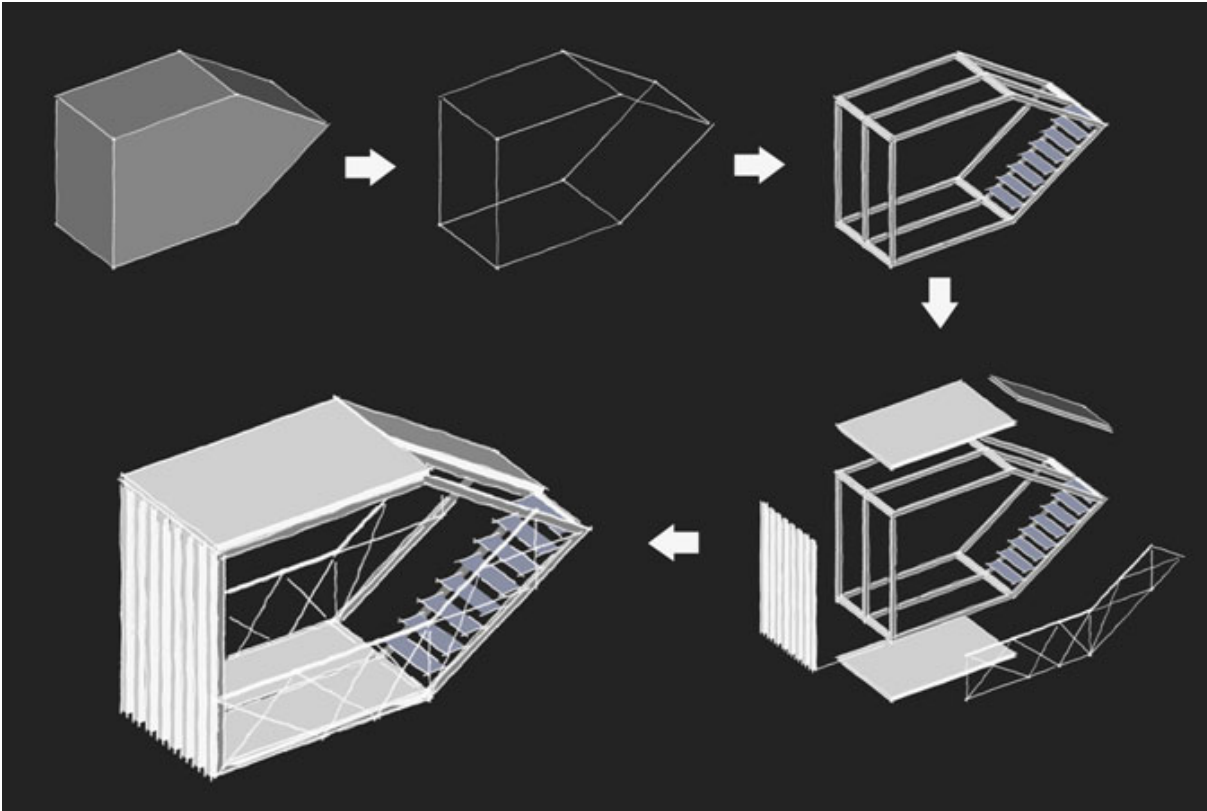
Şekil.14 Cittaslow logosunda görülen ev formu

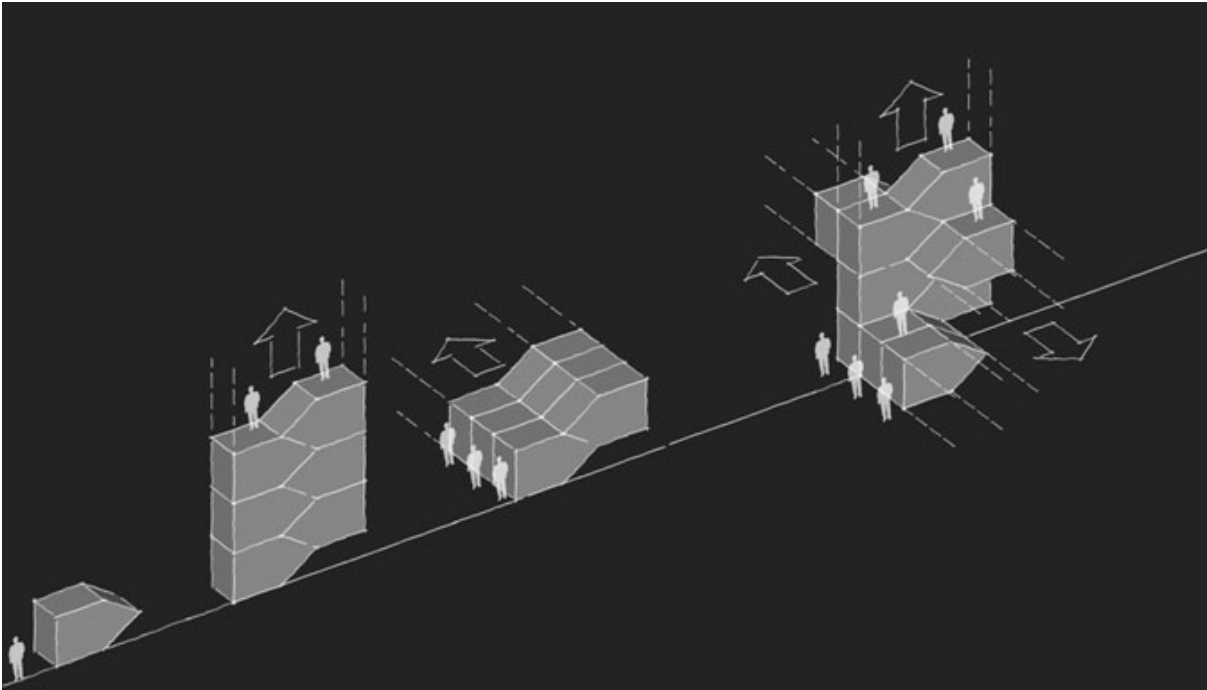
Şekil.15 Ev formunun dönüştürülmesi

Bu yapılar standart hazır malzemeler ile kısa bir zamanda, uygun bir maliyetle inşa edilip, gerektiğinde başka bir yere taşınabilir, sayıları ve içerikleri basit müdahaleler ile değiştirilebilir, çeşitlenebilir şekilde olmalıdır. Bu bakımdan kısa vadede oluşturulup kısa sürede turizmi aktive edecek bir proje olabileceklerdir.

Yapıların basit tasarımı, merdiven ile bütünleşik bir taşıyıcı strüktürü ve gereken kapalı, yarı-açık mekânları oluşturmak için zeminde ve duvarda kullanılan kompozit panelleri barındırır. Taşıyıcı strüktür, hazır çelik profil ve malzemelerden inşa edilecektir. Bu hem kolay standart malzeme teminini sağlayacak, hem de sökölüp yer değiştirme, taşınma imkânı tanıyacaktır.

Şekil.16 Dönüştürülen “ev” formu ile oluşturulan birim modül ve parçaları

Şekil.17 Birim modülün tekrarı ile oluşturulabilen formlar

Kullanılan standart malzeme, farklı mekânsal gereksinimleri karşılayacak şekilde bir araya gelerek, çeşitli kombinasyonlar oluşturabilir. Birim modül ile oluşturulan kombinasyonlar formda da farklılaşmalara neden olur. Farklılaşmalar, tekdüzeliği bozar, ilgi uyandırır. Yapılar, hafif ve minimum yoğunluktaki biçimlenmelerine rağmen, kuvvetini çeşitlenebilmesinden almaktadır.

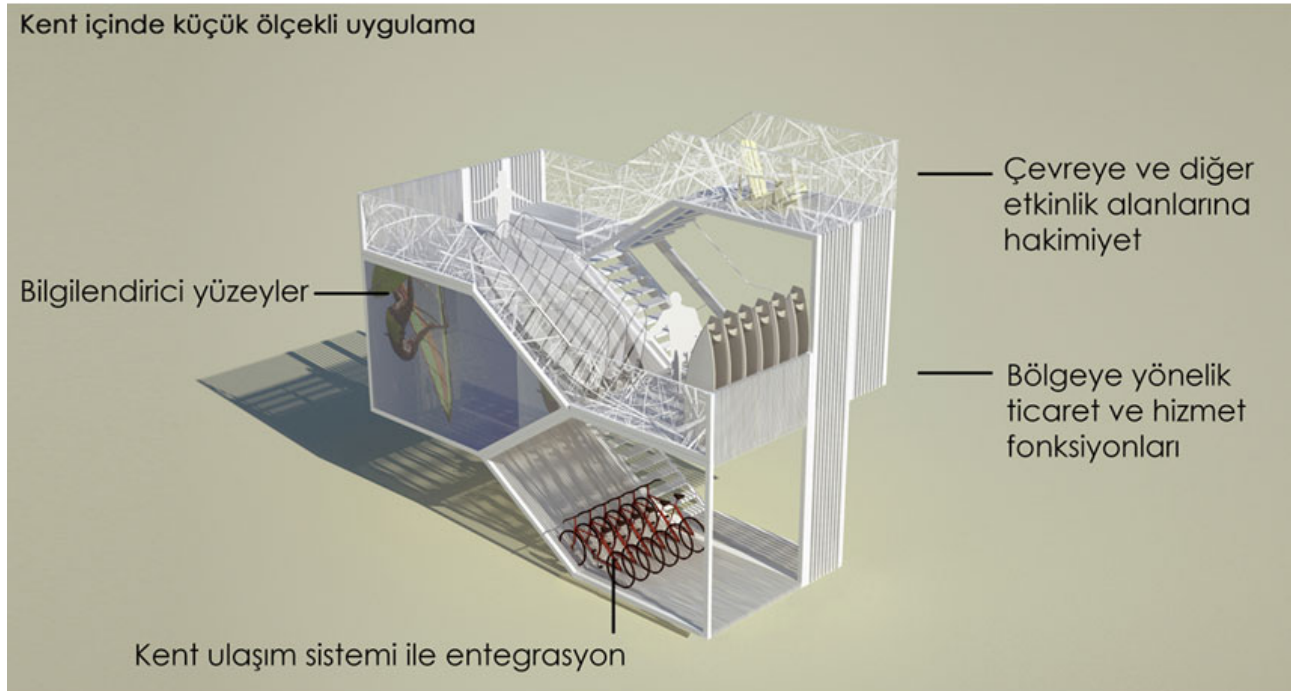
Yükseklik değişken olacaktır. Ulaşılması gereken yükseklik, seyir platformundaki manzara imkânına, yapının kendini ortaya çıkartma ihtiyacına ve içinde barındırdığı programlara göre değişebilir. Form, özellikle zemin ile birleştiği noktada geçirgen, minimumda kalan bir biçimdedir. Böylece oturduğu yerde bir ağırlık oluşturmaz, doğal çevreye zarar vermez, doğal zemin yapının altından akıp gidebilir.

a. Fonksiyonlar

Strüktürün basit, ihtiyaca yönelik bir yapıyla tasarlanmış olması farklı fonksiyonları barındırmasına olanak tanıyacaktır.

Yapı zemin katta, bulunduğu yer ile iletişim kurarken, o yerin ihtiyacına yönelik bir fonksiyon barındırabilir. Örneğin araç yolu kenarında veya köy içerisinde, yerel üreticilerin ücret ödmeden tarım ürünlerini sergiledikleri ve satış yaptıkları dikkat çekici bir yarı açık pazar alanı, yerel ürünlerin pazarlamasını destekleyecek, ekotarıma ivme kazandıracaktır.

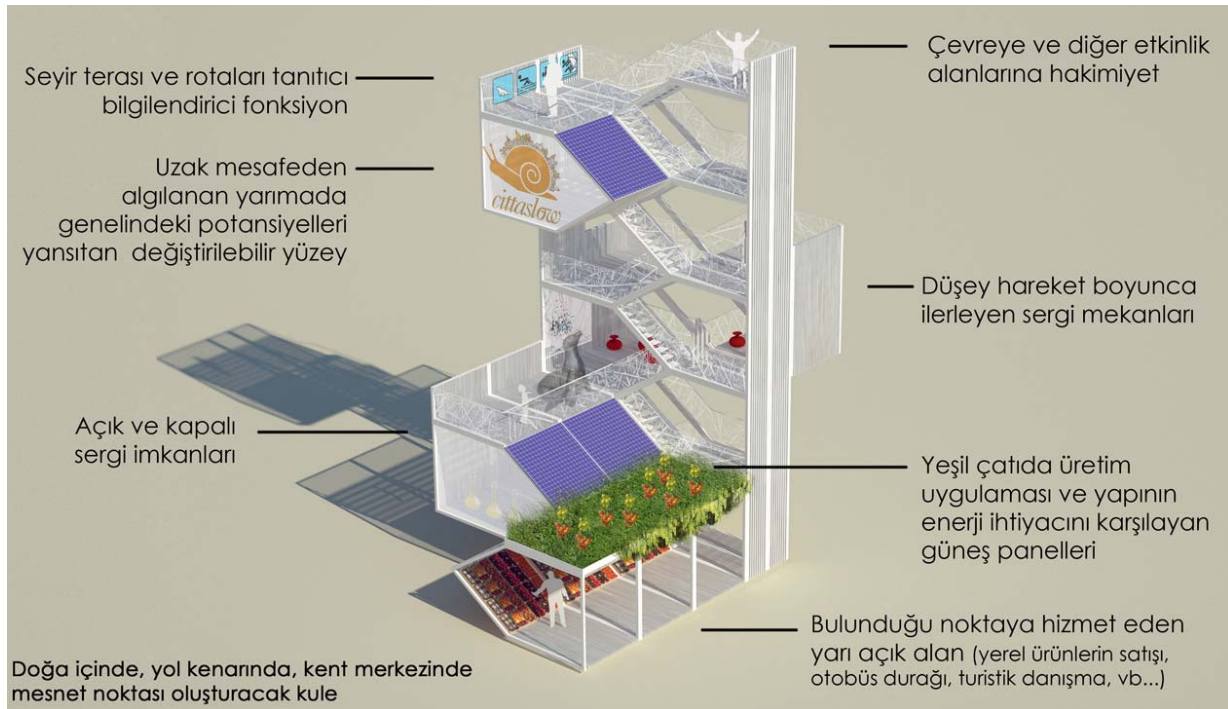
Yapılar, Seferihisar kimliğindeki bütünlüğü destekleyerek, yol kenarında bir otobüs-dolmuş durağı veya kumsalda soyunma kabinlerinin olduğu bir alan olarak da çalışabilir.

Şekil.18 Küçük ölçekli uygulama önerisi

Yapıların bazı bölümlerinin yerel esnafın işlettiği, yerel lezzetlerin hazırlanıp sunulduğu lokantalar olarak kullanılması da ilgi çekici olacaktır. Cittaslow hareketinin bir parçası olan Slow Food anlayışı ile yöresel yemeklerin tanıtılması ve ziyaretçilere sunulması, ziyaretçileri ilçenin farklı noktalarında tanımlanacak gurme destinasyonlarına çekecektir.

Yapıların en üst kotuna yerleştirilebilecek seyir platformu, bulunulan noktadan çevreye hâkim bir manzarayı ziyaretçiye sunabilir. Bir kuleye dönüşen strüktür ile, bulunulan noktanın farklı bir şekilde algılanması sağlanırken, uzaktaki başka ilgi çekici noktalarla da görsel bağlantı kurulabilir. Seyir terası aynı zamanda, Seferihisar'ı izleyen kişiye gördüğü coğrafyadaki rotaları, kimi ilginç destinasyonları da tanıtan haritalarla zenginleştirilebilir, işaretlenen noktalara ulaşım bilgileri aktarılabilir. Kuledeki yatay düzlemler dışında, kule çeperindeki opak yüzeyler de tanıtım ve bilgilendirme konusunda önemli rol oynayabilir. Bu yüzeyler uzaktan okunabilecek büyüklükte yazı ve imajlarla bilgi aktarımında bulunabilir, kulenin içeriği ve yakın çevredeki ilginç turistik destinasyonlar hakkında ziyaretçiye fikir verebilir.

Şekil.19 Kule olarak kullanım önerisi

Yapıların sağladığı en önemli fonksiyonlardan biri de turizmin farklı bir yorumlaması olarak kabul edilebilecek konaklama ünitesidir. Farklı noktalara yerleşmiş ve farklı ortamlarda (ormanda, deniz kıyısında veya tarlaların ortasında) yaşanacak konaklama deneyimi turistik açıdan ilgi çekici olacaktır ve bir pazarlama ögesine dönüşecektir. Seferihisar'ın farklı noktalarına dağılmış konaklama birimlerinin adeta bir 'Seferihisar Oteli'ni oluşturacağı düşünülebilir.

Tanımlanan Cittaslow felsefesine uymayan kitle turizm tesislerinden tamamen farklı olarak bu birimler, küçük gruplar halindeki konukları ağırlayan, yerli ailelerin dahi işletebileceği

küçük tesisler olarak düşünülmektedir. Ayrıca kendi enerjisini de kendi üretmesi ve bulunduğu zemine minimum oranda dokunması da çevreye daha az zarar vermesini sağlayacaktır. Ekoturizmin ilkeleri ile paralel özelliklere sahip bu otelcilik anlayışı ile, yerel halkın refahı da gözetilecek ve onların da turizmden pay almaları sağlanacaktır.

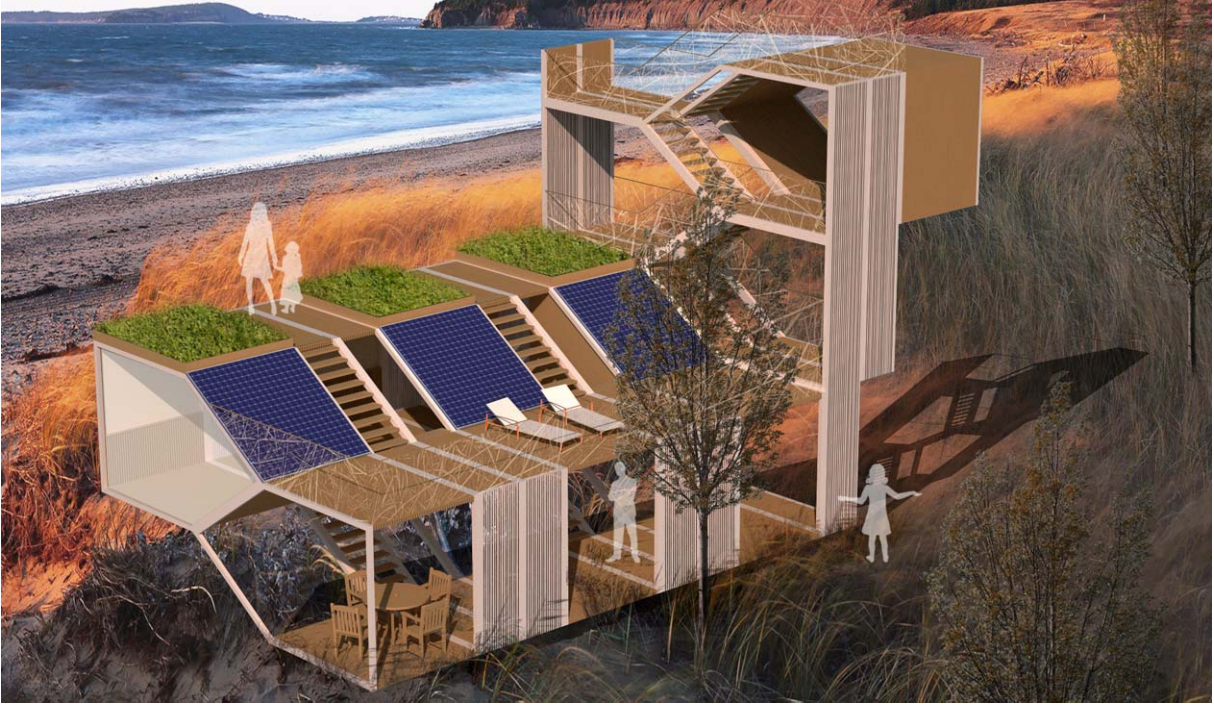

Şekil.20 Konaklama birimi olarak kullanım önerisi

Barındırılabilir farklı programlar ve tekrar eden birim ünite ile, işlevsel ve biçimsel kombinasyonlar sağlamak, çeşitliliği artırmak mümkündür. Hatta bir yapıdaki mevcut fonksiyonlar, çeşitli zamanlarda yeni fonksiyonlarla değiştirilebilir. Yapıların bulundukları noktaya göre barındırabilecekleri diğer fonksiyonlar arasında turizm ofisi, tarım kooperatifi ofisi gibi ek programlar da bulunabilir. Ancak burada altı çizilmesi gereken nokta; fonksiyonların dengeli olarak dağıtılması ve yapıların, noktasal bir imge/odaktan bir 'bina'ya asla dönüşmemesi gerektiğidir.

b. Yerleşim Noktaları

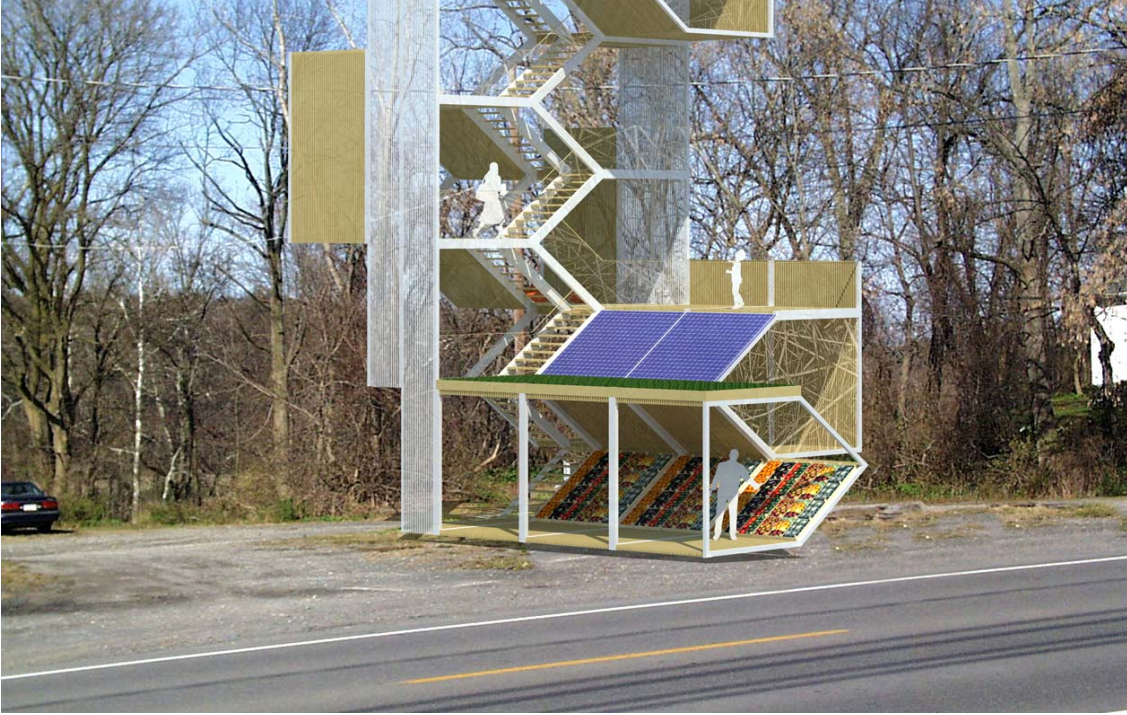
Yapılar esnek tasarımları sayesinde çeşitli yüzeylere, farklı alanlara oturabilir. Orman içerisine, yol kenarına, kumsala, kent merkezine ve hatta denize (dubalar üzerinde) yerleştirilebilir. Önemli olan oturduğu yerdeki ihtiyaç ve Seferihisar'a yönelik tanıtım için bulunacağı noktanın uygunluğudur.

Şekil.21 Sahil kenarına yerleşen konaklama birimi örneği

Şekil.22 Gözlem kulesi olarak kullanım

Şekil.23 Yol kenarında satış ve tanıtım amaçlı kullanım

Şekil.24 Gözlem kulesi ara katlarından görünüm

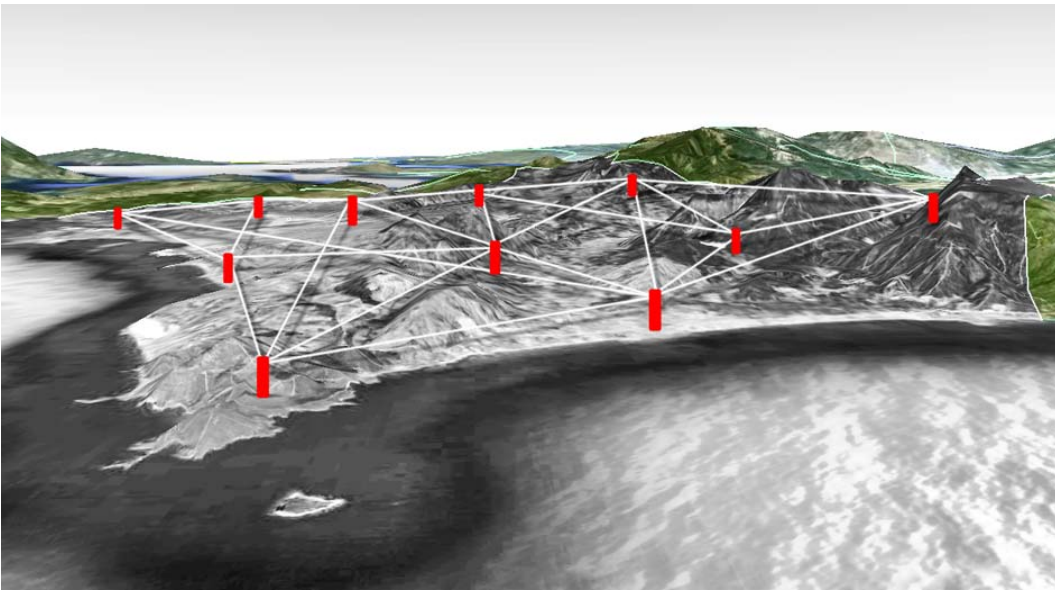

Şekil.25 Sahil kenarında çok amaçlı kullanım önerisi

c. Yeni Bir İlişki Ağı

Seferihisar'ın sahip olduğu turizm çeşitliliği bu yapılar ile yoğun bir şekilde tanıtılacak, tek noktadan birçok nokta ile zihinsel ve kimi zaman görsel hızla bağlantı kurulması sağlanacaktır.

Yapılarda bulunan tanıtım veya sergileme platformu isteğe göre yarı-açık veya kapalı olarak düzenlenebilecektir. Örneğin Seferihisar ilçe merkezinde bulunan bir kulenin tanıtım platformunda, Doğanbey termal kaynaklarını veya Gödense köyündeki yerel bir tarım ürününü tanıtıcı şekilde düzenlemeler yapılabilir. Sergileme tekniği tamamen serbest ve tanıtımı yapacak kişilerin yaratıcılığına bırakılabilir. Teos antik kentinin büyük bir maketi bu platforma konulabileceği gibi, Ürkmez'deki bir plaj fotoğrafları ile tanıtılabilir. Bu tanıtım platformu, yılın çeşitli zamanlarında güncellenerek, içerik değiştirebilir, böylece aynı yapı içerik değiştirerek her zaman dinamik kalır.

Şekil.26 Katalizör yapılar ile kurulan ağ

Unutulmamalıdır ki halen Seferihisar içinde özellikle turistik anlamda ciddi bir sirkülasyon bulunmamakta; turizm, bir güzergah üzerinde canlı olmak yerine nokta odaklı işlemektedir. Önerilen bu yapılar ile Seferihisar'a gelen bir ziyaretçi, ilçedeki diğer yerlerde üretilen ürünler, aktiviteler, kültürel ve tarihi değerler, doğal güzellikler vb. gibi konularda bilgilenecektir, o alanlara da gitme isteği duyacaktır. Özellikle yoğun turizm kullanım alanına yerleştirilen yapılar, dikkati daha az tanınan ve gelişim ihtiyacı duyan bölgelere kademeli olarak yönlendirerek, yerel kalkınmayı tetikleyecektir.

Böylece güçlü bir tanıtım ağı ile güçlü bir Seferihisar destinasyonu yaratılacak, ilçeye giren ziyaretçinin kalış süresi artacak, ilçedeki farklı noktalar da bu gelişmeden faydalanacaktır.

Bu proje bölge için ikonik bir tanıtım-pazarlama projesi olarak kabul edilebilir. Ancak bu objeler sıradan, sıkıcı reklam yüzeyleri veya strüktürleri olmaktan uzaktır. Hem bulunduğu noktaya fayda sağlayan, hem bütüncül yaklaşım çerçevesinde Seferihisar genelinde 'farkındalık ağı'nı güçlendiren, hem de program barındırabilen, birey tarafından interaktif bir şekilde kullanılabilen bir yapı haline gelmektedir.

Kentlerin, bölgelerin, ülkelerin kendileri ile özdeşleşmiş çeşitli simge yapıları, objeleri bulunmaktadır. Ulusal ve uluslararası ortamlarda, bu yerler, bu yapılar ve objeler ile anılmakta, özdeşleşmekte, kimlik kazanmaktadırlar. (Örn: Hollanda'nın Yeldeğirmenleri, Londra'nın telefon kulübeleri vb.) Bu proje Seferihisar geneline yayılmış birimleriyle, Seferihisar'ın ulusal ve uluslararası ortamdaki kimliğini pekiştirecektir. Bu kimlik, barındırdığı farklı amaç, ölçek ve tasarım ile dünyada benzeri olmayan bir çalışma olarak anılacak, bulunduğu yeri tanımlayacaktır. Aynı zamanda bütüncül bir kalkınma ve koruma için bölge halkını motive edecektir.

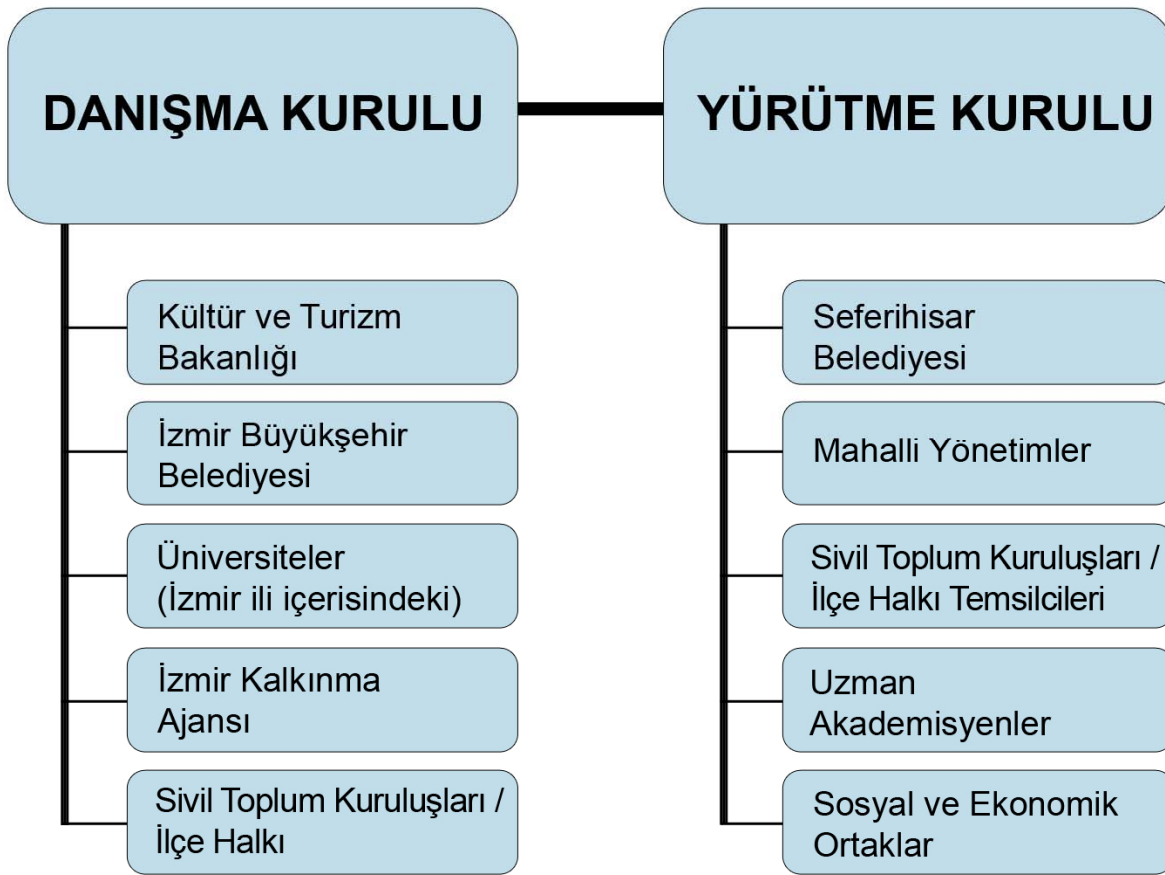
Gerektirdiği bütçe, içerdiği program, amaç ve yapısal özellikler göz önünde bulundurulduğunda bölgeye minimum müdahaleler ile maksimum seviyede yarar sağlanacaktır.

6. Organizasyon Modeli

Bu çalışma boyunca tanımlanan vizyon, amaç, strateji, model ve önerilen katalizör mimari yapılar doğrultusunda, Seferihisar'da turizm destinasyonlarının nasıl yönetilebileceğinin, hangi paydaşlar ile nasıl bir organizasyon şeması altında bir araya gelinebileceğinin tanımlanması gerekmektedir.

Tanımlanan boyutta bir çalışma için birçok paydaşın iş birliği halinde çalışması şarttır. Aşağıdaki gibi bir yönetim şeması ile yola çıkılabilir:

Şekil.27 Organizasyon şeması

İlçenin Türkiye turizmi açısından önemi gereğince ve çeşitli özel izinlerin alınabilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ortak çalışılması önemlidir. Çalışma, İzmir ili genelinde de bir etkiye sahip olacağından geniş bütçesi ile İzmir Büyükşehir Belediyesi de önemli bir paydaştır. Halihazırda Seferihisar için yoğun çalışmalarda bulunan Seferihisar Belediyesi ve diğer mahalli yönetimler bu yönetim şemasında önemli bir konuma sahip olacaktır.

İzmir ilinde bulunan ve bu bölgeyi iyi tanıyan devlet ve vakıf üniversiteleri ve bu üniversitelerdeki uzmanlar çalışmaya mutlaka dahil edilmesi gereken paydaşlardır. Üniversitelerin bölge üzerine daha önce yapmış oldukları araştırmalar da faydalı kaynaklar olarak görülmelidir.

2006 yılında “İzmir’in sürdürülebilir kalkınması için bütüncül bir yaklaşım ile yerel potansiyeli harekete geçirecek katılımcı araçlar geliştirmek ve uygulamak” misyonu ile kurulan ve çeşitli projelere destek veren İzmir Kalkınma Ajansı, önemli bir destekçi olarak kabul edilebilir.

Alternatif turizm projelerini yerel kalkınmayı temel alarak geliştirmeyi ve her alternatif turizm dalı için bir adet uzmanlaşmış Turizm Geliştirme Kooperatifi kurmayı hedefleyen Turizm Geliştirme Vakfı da bir diğer paydaş olarak projede yer alabilir.

Böyle bir çalışmanın sonucundan en çok etkilenmesi beklenen yerel halkın, bireysel gönüllülük yolu ile veya sivil toplum kuruluşları ile dahil olmaları son derece önemlidir. Kendi yaşadıkları coğrafyayı ve onun sunabileceği imkânları en iyi bilen kişiler olan Seferihisarlılar’a kulak verilmesi unutulmamalıdır.

Projenin Yol Haritası

Bu tanımlanan işbirliği çerçevesi içinde danışma kurulu desteği ile, vizyon ve amaçlar son halini almalı ve ilk adım olarak üniversitelerin ve gönüllülerin Seferihisar’ın tüm kültürel ve doğal değerlerini detaylı bir şekilde araştırmaları, bir bilgi toplama sistemi oluşturmaları gerekmektedir. “Destinasyonla ilgili veriler, hem destinasyon yönetimi hem de destinasyonda hizmet veren birimlerin yönetimleri için gereklidir.” (Atay, Lütfi) Bu aşamadan sonra verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması ile çıkan sonuçları bir araya getiren bir turizm haritası ortaya çıkarılması yerinde olacaktır. Toplanan envanterler doğrultusunda üçüncü bölümde tanımlanan model temel alınarak her noktayı öne çıkaracak kendine özgü turistik değerlerin tanımlanması hedeflenmelidir. Turizmin, ağırlıkla doğal kaynaklara dayalı olması, sürdürülebilir büyüme fikrine çok uygun düşer (Sezgin, Mete ve Karaman, Abdullah).

Yapılan envanter çalışmasının ardından strateji turizm haritası oluşturulmalıdır. Bu planlamada, yerel halkla yapılacak görüşmeler sonucu doğacak talepler ve ortaya çıkacak eğilimler de göz önünde bulundurulmalıdır. Köy ve beldelerin özellikleri ve potansiyelleri doğrultusunda farklı rotalar belirlenmeli, bu rotalar ile gerek yerleşimler birbirine bağlanmalı, gerek rota üzerindeki zayıf noktalar yapılacak noktasal müdahaleler ile güçlendirilmelidir.

Yapılan strateji turizm haritası ile farklı turizm modellerini alt merkezlere dağıtırken, bölgenin diğer değerleri olarak öne çıkan doğal zenginliği ve tarımsal üretimi de dikkate alınmalı; alt bölgelerde bölgenin ihtiyaç ve temin ettiği girdiye göre farklı içerikte bütüncül rotalar (organik tarım ve eko turizm rotası, doğa turizmi rotaları gibi) önerilmelidir.

Destinasyon yönetiminin bir diğer önemli konusu olan pazar araştırması da unutulmamalıdır. Destinasyon yönetimi pazar araştırmasına dayalı bir pazarlama araştırma sistemi oluşturularak, destinasyonun gelişimi, yönetimi ve etkin pazarlanmasına yönelik, ziyaretçi profilleriyle de uyumlu sağlıklı ve rasyonel kararların alınmasına imkân sağlar (Atay, Lütfi). Seferihisar’ın kendi turistik potansiyelleri ve kaynakları araştırıldığı gibi, pazardaki arz ve talebin durumunu da bilmek, güncel yönelimleri incelemek, halihazırda gelen turistlerin niteliklerini tanımlamak gerçekçi ve tutarlı bir çalışmanın oluşmasını sağlayacaktır. Bu nedenle pazar araştırması konusunda da yine yerel üniversiteler ile ortak çalışmalar yapılmamalıdır.

Önerilen katalizör yapılar için ise, yine yürütme kuruluna bağlı çalışacak özel bir komisyon kurulabilir. Bu komisyonda mahalli yönetimlerden birer temsilci ve projeye destek veren üniversitelerden araştırmacılar yer alabilir. Bu komisyon katalizör yapıların nerelerde, hangi fonksiyonlar ile yerleştirileceklerini üniversitelerin ve gönüllülerin ortak araştırmaları sonucunda kararlaştıracaktır. Bu noktada yerel halkın katılımı öngörülmekte, bu sayede sahiplendirme motivasyonu yaratmak amaçlanmaktadır. Projenin tüm aşamaları yürütme kuruluna sunulup, onay alınacaktır.

Bu yapıların gerçekleşmesi için gerekli ön yatırımların bir kısmı devlet ve ilgili bakanlık tarafından, bir kısmı belediyenin kendi bütçesinden, bir kısmı ise ilgilenen yerel yatırımcılar tarafından karşılanabilir. Diğer yatırımcıların ise yap-işlet-devret modeli ile bu projeye katılmaları teşvik edilebilir. Ayrıca yeni bir katalizör yapı yapımı söz konusu olduğunda gerekli bütçe, bölgeye farklı yatırımlar yapmak isteyen büyük özel yatırımcılardan, yatırımlarının büyüklüğüyle doğru orantılı olacak şekilde, bölge adına bir katkı payı adı altında temin edilebilir. Ancak bu projeler, firma veya marka bazlı tanıtım alanlarına dönüşmemeli; kamusal yarar gözetilmelidir.

Böylece, önerilen turizm destinasyon yönetimi, modeli ve katalizör yapıları ile, Seferihisar'ı çok çeşitli turistik destinasyonların toplandığı güçlü bir destinasyona dönüştürme hedefi gerçekleştirilebilir.

7. Sonuç

Bu çalışma ile üzerinde çalışılan Seferihisar ilçesinin turizm konusundaki mevcut projeksiyon ve hedeflerine paralel olarak, sorun ve potansiyellerinden yola çıkılarak, ilçenin yerel koşullarına uygun bir vizyon, model ve yürütme biçimi geliştirilmiştir. Tanımlanan yaklaşımlar farklı kriterlere göre değiştirilerek farklı destinasyonlar için de baz alınabilir.

Seferihisar'ın bugünkü durumu analiz edildiğinde ilçenin turizm açısından zengin ve çeşitli niteliklere sahip olduğu görülmüş, fakat bunların bütüncül bir vizyon ve yaklaşım eksikliğiyle yeterince tanıtılıp turizm sektöründen hak ettiği payı alamadığı saptanmıştır. Bu nedenle kent ekonomisine ve yerel üretime destek sağlayabilecek, fakat tam olarak değerlendirilememiş bir sektör olarak turizmin bütüncül bir destinasyon planlaması vizyonu ve modeli ve bu planlamayı destekleyen mimari ve görsel bir kimlik ile yeniden ele alınarak tartışılması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Seferihisar'ın mevcut değerlerini korumayı ve tanıtmayı temel alan, bu değerleri bütüncül ve birbiri ile ilişkili bir bakış açısı ile turizm amaçlı yönlendiren, farklı turizm çeşitlerini aynı coğrafyada öne çıkarabilecek yerel kalkınmayı ve halkın katılımını ön koşul olarak sayan bir vizyon benimsenerek, ilçeyi önemli bir turizm destinasyonu haline getirmek amaçlanmıştır.

Bu bakış açısı ile destinasyon kavramı yeniden ele alınmış, **ilişkiler ağı organizasyonu içerisindeki alt yerlerin/destinasyonların toplandığı yer** olarak tanımlanmıştır. Yerin yani destinasyonun zenginliğini kendi içinde bulunan diğer yerlerden ve o yerlerin birbirleri ile ilişkilerinden aldığı vurgulanmıştır. Bu bakış açısının Seferihisar'ı merkezi ve kırsalı ile **güçlenmiş, tek bir nokta/destinasyona** dönüştürebileceği savunulmuştur.

Seferihisar'ın ve ilçeye bağlı tüm yerleşimlerin turizm açısından potansiyel arz eden doğal ve kültürel değerlerinin, uzmanların desteği ile araştırılması, tanımlanması ve bütüncül bir yaklaşım ile bir ilişkiler ağı içerisinde yeniden bir araya getirilmesi önerilmiştir. Her alt destinasyonun kendine ait yerel değerlerinin öne çıkarılması ile, turizm aktivitesinin daha geniş bir alana yayılacağı ve ziyaretçilerin ilçe sınırları içerisinde daha çok konaklamasıyla daha çok turizm geliri elde edileceği savunulmuştur.

Ayrıca bu bütüncül modeli daha aktif hale getirecek, Seferihisar'ın kimliğini pekiştirecek ikonik bir tanıtım-pazarlama projesi olarak birtakım katalizör yapılar önerilmiş, bu yapılar ile ilçenin değerlerini daha iyi tanıtmak ve önerilen destinasyon ağını güçlendirmek amaçlanmıştır. Çevreye yapılan minimum müdahale ile turizme yüksek düzeyde verim sağlayacak bu yapılar, örnek tasarımlar ile gündeme getirilmiştir.

Tanımlanan modelin işlemesi için bir araya gelmesi gereken paydaşların çokluğu ve söz konusu paydaşların işbirliğinin gerekliliği vurgulanmış, yerli halkın ve sivil toplum örgütlerinin katkısının önemine dikkat çekilmiştir.

Henüz kitlesel boyutlarda taleplerden etkilenmemiş, kaybedilmemiş bir değer olarak Seferihisar, bu çalışmada tanımlanan ve kendi yerel koşullarından yola çıkan bir vizyon ve model ile, çevreye zarar vermeyen ama yüksek seviyede yöre kalkınmasına ve ülke tanıtımına katkıda bulunan bir turizm faaliyetine ev sahipliğı yapabilecektir.

KAYNAKLAR

Atay, Lütfi, “Destinasyon Pazarlaması Yönetimine İlişkin Stratejik Bir Yaklaşım”, Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, İzmir, 2003, Cilt 4 Sayı 2, s.144-58.

Dinler, Zeynel, *Bölgesel İktisat*, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 2005.

Ekoturizm ve Sürdürülebilir Turizm Derneği, www.ekoturizmdernegi.org, erişim tarihi: 19.09.2010

Gödençe Tarımsal Kalkınma Kooperatifi web sitesi, www.godence.org.tr, erişim tarihi: 10.09.2010

İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı Nazım Plan Şube Müdürlüğü, 1/25000 Ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Raporu, Mayıs 2008.

Read, Stephen, “Urban Space and Substance” sunuşu, Delft Teknik Üniversitesi, 2004.

Seferihisar Belediyesi web sitesi, www.seferihisar.bel.tr, erişim tarihi: 15.08.2010

Seferihisar Cittaslow web sitesi, www.cittaslowseferihisar.org, erişim tarihi: 05.09.2010

Sezgin, Mete ve Karaman, Abdullah, “Turistik Destinasyon Çerçevesinde Sürdürülebilir Turizm Yönetimi Ve Pazarlaması”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, sayı 19, Konya, 2008, s. 429-438.

Turizm Geliştirme Vakfı, www.turizmgelistirmevakfi.org, erişim tarihi: 24.09.2010

Türkiye İstatistik Kurumu, www.tuik.gov.tr, erişim tarihi: 15.08.2010

Turizm ve Kültür Bakanlığı, www.kultur.gov.tr, erişim tarihi: 19.08.2010

TURİZM SEKTÖRÜ
MEHMET KEMAL DEDEMAN ÖZEL TEŞVİK ÖDÜLÜ

Mehmet Kemal Dedeman
Araştırma ve Geliştirme
Proje Yarışması